

HRVATSKI VOJNIK

Broj 53. Godina II. 30. rujna 2005.

www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Terenski dio obuke vojnih promatrača na vojnem poligonu "Korana"

Međunarodni tečaj UNMOC-6

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
9 771330 500003

JUGOZAPADNA AZIJA

Ženski let

Šesteročlana posada transportnog aviona Američkog ratnog zrakoplovstva Hercules C-130 poletjela je na borbenu misiju prevozeći 151-og marinca sa svom njihovom opremom. No, bila je riječ o posebnom letu: svih šest članova posade bile su žene, predvodene kapetanicom Carol Mitchell. Iako su neki ovaj let nazvali *povijesnim*, zrakoplovke su izjavile da bi njihova misija trebala biti tretirana poput svih ostalih - kao uspješna borbena misija. Inače, sve one pripadaju 43. avioprijezovičkoj eskadrili, koja trenutačno prevozi trupe i opremu u Irak, Afganistan i rog Afrike i iz njih.

BAGDAD

Otvaranje novog stožera

Glavni tajnik NATO-a Jaap de Hoop Scheffer 27. rujna svečano otvorio novi stožer misije NATO-a u Bagdadu. Stožer se nalazi u području najvećeg osiguranja, tzv. *zelenoj zoni*, u kojoj se nalaze i veleposlanstva SAD-a i Ujedinjenog Kraljevstva, te vladini uredi. NATO trenutačno radi i na izgradnji nove vojne akademije u Al-Rustimayahu, na periferiji iračkog glavnog grada. Tamo će biti obučavani irački časnici.

SAN ANTONIO

Veća odgovornost

Američki predsjednik George W. Bush je na vojnem brifingu 25. rujna u teksaškoj zrakoplovnoj bazi Randolph najavio da bi ministarstvo obrane i oružane snage trebali ubuduće preuzeti odgovornost za sve državne mјere protiv prirodnih katastrofa, poput uragana Katrina i Rita, i to tako da preuzmu vodeću ulogu u koordiniranju i provođenju preventivnih i sanirajućih mјera. Veću ulogu Pentagona Bush je najavio još prilikom prvog posjeta potopljenom New Orleansu. Na istom brifingu general bojnik John White rekao je svom predsjedniku da je nedostatak koordinacije u akcijama traganja i spašavanja nakon uragana doveo do "iskakanja iz tračnica".

MADRID

Protesti ekologa

Španjolski ekolozi izrazili su zabrinutost u svezi s vienkend-posjetom Gibraltaru britanske nuklearne podmornice HMS *Trenchant*. Problem je u tome što razlog posjeta nije službeno objašnjen lučkim nadležnim tijelima, iako je iz britanske ratne mornarice rečeno da je riječ o rutinskom posjetu prilikom operativnih djelatnosti u sklopu sudjelovanja u NATO-ovoј vježbi. Iz sigurnosnih razloga Britanci nisu detaljnije komentirali duljinu i svrhu posjeta. Glasnovornik španjolske udruge *Eko lozi u akciji* opisao je podmornicu kao "plutajuću bombu", koja je opasna za ljudе koji žive uz obalu.

PODGORICA

Za vlastito ministarstvo i vojsku

Predsjednik Odbora za obranu Skupštine Srbije i Crne Gore Borislav Banović objavio je da je dobio informacije u kojima se navodi da "Crna Gora radi na uspostavljanju vlastitog tijela koje će se brinuti za obrambena pitanja". To je potvrđio i zamjenik predsjednika federalnog parlamenta Dragan Kuvović, rekavši da će Crna Gora imati ministarstvo obrane, baš kao što ima i ministarstva kulture, vanjskih poslova i ostala. Pridružio se i čovjek s vojničkim iskustvom general Blagoje Grahovac (na slici), inače savjetnik crnogorskog predsjednika Filipa Vučića za sigurnost, koji je za agenciju AFP rekao da će Crna Gora imati svoju vlastitu vojsku. No, još nitko nije govorio ni o kakvim vremenskim okvirima u kojima bi se rečene namjere mogle ostvariti.

BISHKEK

Gorivo u zraku

Dva američka zrakoplova za opskrbu gorivom proteklog su vikenda zbog tehničkih problema izbacili 80 tona goriva iznad Kirgistana. U subotu je u motor aviona KC-135 utečjela ptica, uzrokovavši pri tome naglo povećanje temperature. Pilot je zatražio i dobio dopuštenje da izbaci dio goriva s visine od 6000 metara. U nedjelju, doduše s malo veće visine (6600 m), ponovljen je isti postupak iz istog tipa američkog zrakoplova. Uzrok je bio problem s opremom za slijetanje. Gansi, matična baza tih aviona, nalazi se u blizini kirgiške metropole Bishkeka.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@mohr.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@mohr.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinar: Leida Parlov

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogišić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d., Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj 165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d. Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2005.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ IZ SADRŽAJA

Uoči vojne vježbe "Štit 2005" na Rtu Kamenjak

Predstavnici lokalnih i županijske vlasti kao i oni koji su zaduženi za zaštitu prirode upoznati su s aktivnostima koje će se provoditi tijekom vježbe te sa svim mjerama zaštite prirode koje će provoditi Hrvatska vojska tijekom vježbe

Strana 4

U Dubrovniku održana Prometno-transportna konferencija za južno krilo NATO-a i radna skupina za Balkan

Hrvatska je svojim geostrateškim položajem i te kako važna za promet i transport u ovom dijelu Europe, zaključio je na otvorenju konferencije brigadir Ivan Skol, napomenuvši pritom da je njezino održavanje također korak Hrvatske u približavanju NATO standardima

Strana 6

Namjenski tim HRZ-a i PZO-a na NATO PfP vježbi "Cooperative Key 2005"

Hrvatski tim je ove godine prijavljen za misije: traganja i spašavanja, borbenog traganja i spašavanja, zračno-medicalne evakuacije, bacanja padobranaca, transporta, misije civilno-vojne suradnje i potporu kopnenoj komponenti

Strana 12

V-22 OSPREY

V-22 ima najблиže rješenje onome čemu konstruktori teže desetljećima, a to je ujedinjenje helikoptera i aviona u jednu letjelicu

Strana 22

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Uoči vojne vježbe "Štit 2005" na Rt Kamenjak

Sve aktivnosti uz maksimalnu zaštitu prirode

Predstavnici lokalnih i županijske vlasti kao i oni koji su zaduženi za zaštitu prirode upoznati su s aktivnostima koje će se provoditi tijekom vježbe te sa svim mjerama zaštite prirode koje će provoditi Hrvatska vojska tijekom vježbe. Činjenica je da se sve aktivnosti koje se tijekom vježbe provode izvode u zraku iznad mora, a nikako na kopnu tako da ni na koji način ne može doći do djelovanja na tlo te se ne može uništavati ni biljni ni životinjski svijet

Leida PARLOV, snimili Siniša POGAČIĆ, Ivica MATOŠEVIĆ

Vojna vježba "Štit 2005" koja predstavlja završnicu obuke postrojbi PZO-a OSRH i ove će se godine održati na vojnem poligonu OSRH "Rt Kamenjak" i to od 10. do 21. listopada. Cilj te najveće vježbe postrojbi PZO-a OSRH koja se kontinuirano provodi od 1994. godine, a za čiju je organizaciju i provedbu od 2003. godine mjerodavno Zapovjedništvo HKoV-a, je obuka i uvježbavanje postrojbi za topničko i raketno gađanje ciljeva u zračnom prostoru što su ujedno i najteži oblici obuke u rodu PZO-a. Kako je riječ o kompleksnoj i složenoj vježbi i pripreme za nju su dugotrajne i opsežne, a u njima se, uz pripremu sudionika i tehnike, poseban naglasak stavlja na sigurnosne mjere i mjeze zaštite prostora u kojem

se vježba izvodi. Kao što je poznato Rt Kamenjak je od 1996. godine proglašen zaštićenim krajolikom tako da se tijekom boravka na tom prostoru treba postupati po posebnim pravilima. Kako bismo doznali nešto više o ovogodišnjoj vježbi porazgovarali smo sa pukovnikom Brankom Vinceljem, zapovjednikom vježbe koji je na čelu intergranskog Zapovjedništva vježbe koje uz časnike HKoV-a čine i časnici iz HRZ-a i PZO-a, HRM-a i Zapovjedništva za logistiku. Naime u vježbi "Štit 2005" uz sve postrojbe

Zapovjednik vježbe pukovnik Branko Vincelj sastao se s predstvincima lokalnih vlasti među kojima i gradonačelnikom Pule Valterom Drandićem upoznavši ih s aktivnostima koje će se provoditi tijekom vježbe

Ravnateljica javne ustanove "Kamenjak" Mirna Fabris obišla je cijeli prostor kojim će se koristiti postrojbe HV-a, te je dogovoren monitoring koji će tijekom vježbe provoditi zajedno sudionici vježbe i djelatnici javne ustanove "Kamenjak"

PZO-a OSRH sudjeluje i HRZ i PZO, HRM i Zapovjedništvo za logistiku tako da je ta vježba - kako ističe naš sugovornik - važna ne samo za rod PZO-a već i za sve ostale rodove Hrvatske vojske. Zadaća Hrvatske ratne mornarice koju provodi zajedno s MUP-om je osiguranje morskog prostora, ali joj je - kako kaže pukovnik Vincelj - vježba i dobra prilika za uvježbavanje u plovidbi, radarskom otkrivanju i presretanju brodova. HRZ i PZO uz zaštitu zračnog prostora osigurava i letjelice koje sudjeluju u vježbi, a zajedno sa Zapovjedništvom za lo-

gistiku osigurava i zrakoplov koji vuče pokretnu metu, a osim pilota tijekom vježbe uvježbavaju se i časnici za navođenje. Uz intergransko Zapovjedništvo vježbe, važnu ulogu u organizaciji i provedbi vježbe ima i Zapovjedništvo poligona. Naime kako je poligon "Rt Kamenjak" privremenog karaktera i na njemu nema vojske nego samo u vrijeme održavanja vježbe svake se godine sastavlja Zapovjedništvo poligona koje se brine o organizaciji i kompletnoj zaštiti poligona. Ove je godine ta zadaća povjerena 201. brigadi PZO-a 3. korpusa HKoV-a. Na naše pitanje zašto se vježba održava baš na Kamenjaku pukovnik Vincelj je rekao kako je to isključivo zbog sigurnosti. "Tijekom vježbe potrebno je osigurati kopno, more i zrak, a Kamenjak je jedino područje u

Hrvatskoj gdje se to može učiniti i koje jamči sigurnosne uvjete za provođenje ove vježbe", - rekao je pukovnik Vincelj.

Svi upoznati s mjerama zaštite

Tijekom zapovjednog izviđanja od 20. do 23. rujna pukovnik Vincelj je s najbližim suradnicima obišao poligon te se sastao i s predstavnicima lokalnih i županijskih vlasti i to s načelnikom općine Medulin Goranom Bućom, načelnikom općine Ližnjani Srećkom Ševerlicom, gradonačelnikom Pule Valterom Drandićem, dožupanom istarske županije Marinom Brkarićem te djelatnicima javne ustanove "Natura Histrica" i djelatnicima javne ustanove "Kamenjak" koja je od ove godine preuzela zaštitu nad Kamenjakom. Svrha posjeta bila je da se predstavnici lokalnih i županijske vlasti kao i oni koji su zaduženi za zaštitu prirode upoznaju s aktivnostima koje će se provoditi tijekom vježbe te da se dogovori međusobna suradnja koja je nužna da bi se vježba mogla provesti onako kako je zamišljena, ali i da ih se upozna sa svim mjerama zaštite prirode koje će provoditi Hrvatska vojska tijekom vježbe. Naime, u svim zapovijedima koje se odnose na tu vježbu važno mjesto zauzima i zaštita okoliša. Tako je među broj-

nim spisima koje je bilo potrebno pripremiti za vježbu i "Plan zaštite prirode". Tim je planom između ostalog propisano i to da je kretanje sudionika vježbe zabranjeno u područjima kojim se ne koriste za potrebe vježbe. Uz to zabranjeno je i podizanje tabora izvan dopuštenog područja kao i loženje vatre unutar botaničkog vrta, skupljanje i branje bilo koje vrste flore i faune koja obitava na tom području. Na poligonu će vojska postaviti svoje kontejnere za smeće, organizirati odvoz smeća, a planirano je da se i prvi put postave i kemijski WC-i. "Tijekom izviđanja zajedno s ravnateljicom javne ustanove "Kamenjak" Mirnom Fabris obišli smo cijeli prostor kojim će se koristiti naše postrojbe, snimljeno je postojeće stanje te je dogovoren i monitoring koji će tijekom vježbe provoditi zajedno sudionici vježbe i djelatnici javne ustanove Kamenjak", rekao je pukovnik Vincelj. Sve eventualne primjedbe će se uvažiti i ono u čemu smo mi u prednosti, kaže naš sugovornik, je da u slučaju bilo kakvih nepravilnosti odmah možemo djelovati. "Po završetku vježbe sve ćemo očistiti i ponovno će se snimiti okoliš te će Zapovjedništvo vježbe zajedno s djelatnicima javne ustanove "Kamenjak" ponovno pregledati poligon i predati ga javnoj ustanovi onakvim kakvim ga je zateklo po dolasku", rekao je za-

■ Po završetku vježbe poligon će biti pregledan i predan onakvim kakav je i zatečen

povjednik vježbe. Ono što naš sugovornik posebno ističe je činjenica da se sve aktivnosti koje se tijekom vježbe provode izvode u zraku iznad mora, a nikako na kopnu tako da ni na koji način ne može doći do djelovanja na tlo te se ne može uništavati ni biljni ni životinjski svijet. Posebno je važno je da su i lokalne i županijske vlasti kao i javne ustanove "Natura Histrica" i "Kamenjak" dale potpuno odobrenje za vježbu.

I na kraju nekoliko riječi o samoj provedbi "Štita 2005". Na ovogodišnjoj će vježbi sudjelovati oko 680 sudionika i to ročnih vojnika, gardista, dočasnika i časnika. Vježbom su predviđene tri aktivnosti. U prvom će se tjednu provoditi trenažna gađanja topničkih i raketnih postrojbi PZO-a na stvarnom cilju koja predstavljaju najosnovniji oblik obuke u gađanju ciljeva u zraku. Zatim će se održavati ispitno-školska gađanja ciljeva u zračnom prostoru topničkih i raketnih postrojbi PZO-a kojima se provjerava koliko su

PZO postrojbe taktički i paljbeno sposobne. Svaka radnja se ocjenjuje. Zapovjednik vježbe ujedno i glavni voditelj gađanja na temelju ocjena ispitno-školskih gađanja i ocjena provjere spremnosti postrojbi za bojna gađanja koje daje povjerenstvo za ocjenjivanje bojnih gađanja određuje koje će postrojbe sudjelovati u bojnim gađanjima, a Zapovjedništvo za logistiku prije bojnih gađanja radi provjera i ocjenjuje stanje tehnike. Nakon svih tih provedenih radnji slijedi i najvažniji stupanj obuke, bojna gađanja ciljeva u zračnom prostoru topničkih i raketnih postrojbi PZO. Posljednji dan vježbe je sjevrsni prikaz svega onoga što se tijekom vježbe naučilo i tada gađaju najbolji.

Zapovjednik vježbe je zadovoljan s pripremama kao i s radnjama koje su poduzete te se nuda da će se vježba provesti onako kako je planirano i da će postrojbe PZO-a koje sudjeluju u vježbi pokazati dobru uvježbanost i da će uspješno obaviti postavljenе zadaće. ■

U Dubrovniku održana Prometno-transportna konferencija za južno krilo NATO-a i radna skupina za Balkan

Korak Hrvatske u približavanju NATO standardima

Hrvatska je svojim geostrateškim položajem i te kako važna za promet i transport u ovom dijelu Europe, zaključio je na otvorenju konferencije brigadir Ivan Skol, napomenuvši pritom da je njezino održavanje također korak Hrvatske u približavanju NATO standardima

Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT

Uprava za logistiku Glavnog stožera OSRH-a bila je u ulozi domaćina i suorganizatora dvoju aktivnosti održanih u Dubrovniku od 20. do 22. rujna - Prometno-transportne konferencije za južno krilo NATO-a (Joint Force Command Naples - JFC Napulj) i Prometno-transportne radne skupine za Balkan.

Jedinstveni računalni softwarei za promet i transport

Među četrdesetak sudionika konferencije bili su predstavnici zapovjedništava NATO-a (ACO, ACT, JFC Brunssum i JFC Napulj) i NATO agencija (NAMSA i NC3A), kao i zemalja članica NATO-a te Partnerstva

Glavne teme konferencije bile su najnovije aktivnosti koje s aspekta prometa i transporta poduzimaju zapovjedništva NATO-a u operacijama na Balkanu, te u Iraku i Afganistanu, a razmjenjena su i nova iskustva s tog aspekta

za mir i Mediteranskog dijaloga. Na otvorenju konferencije u ime organizatora sudionicima se obratio nje-

mački brigadir Klaus D. Zäpfel, načelnik Odjela za promet i transport u J-4 JFC-a Napulj, te je tom prigodom istaknuo da je cilj konferencije predstaviti i raspraviti trenutačne aktivnosti i inicijative NATO-a u području odgovornosti njegovog južnog krila. U ime domaćina sudionike je pozdravio brigadir Ivan Skol, zamjenik načelnika Uprave za logistiku, te je zaključio kako je Hrvatska svojim geostrateškim položajem i te kako važna za promet i transport u ovom dijelu Europe, napomenuvši pritom da je održavanje te konferencije također korak Hrvatske u približavanju NATO standardima.

Glavne teme konferencije bile su

najnovije aktivnosti koje s aspekta prometa i transporta poduzimaju zapovjedništva NATO-a u operacijama na Balkanu te u Iraku i Afganistanu, a razmjenjena su i nova iskustva s tog aspekta, s posebnim osvrtom na uporabu jedinstvenih računalnih softwarea - *Allied Deployment and Movement System (ADAMS)* i *Effective Visible Execution (EVE)*. Riječ je o programima pomoću kojih se planira i prati izvršenje strateških prometno-transportnih zadaća u području izvođenja operacija, a koje rabi i Hrvatska. Ističući važnost činjenice da i Hrvatska ima mogućnost uporabe predmetnih softwarea, stozerni časnik za međunarodni promet u Upravi za logistiku satnik Krešimir Maras ujedno je napomenuo da je za rad s tim softwareima ospozobljeno nekoliko časnika iz Uprave i Zapovjedništva za logistiku, te da se radi i na njihovom dalnjem usavršavanju, kao i na ospozobljavanju novih pripadnika OSRH-a u tom pogledu.

Najavljeno ustrojavanje nacionalnog središta za koordinaciju prometa

Uprava za logistiku, na čelu s brigadnim generalom Matom Ostovićem, uvelike je zakoračila u sve dijelove prometno-transportne infrastrukture NATO-a, a u tijeku je i implementacija pojedinih partnerskih ciljeva, poput računalnog softwarea ADAMS koji će, prema riječima načelnika Odjela za promet pukovnika Dalmira Štefičeka, biti implementiran u zadanih roku - do kraja ove godine. Osim toga, Hrvatska je kao i zemlje članice NATO-a prihvatile vojne norme "Form 302", carinski dokument ili špeditorska deklaracija za prijelaz granice s vojnim sredstvima, i "NATO

■ *U ime organizatora sudionicima se obratio njemački brigadir Klaus D. Zäpfel, tom prigodom istaknuvši da je cilj konferencije predstaviti i raspraviti trenutačne aktivnosti i inicijative NATO-a u području odgovornosti njegovog južnog krila*

Travel Order", koji služi za slobodno putovanje pripadnika hrvatskih oru-

Uprava za logistiku uvelike je zakoračila u sve dijelove prometno-transportne infrastrukture NATO-a, a u tijeku je i implementacija pojedinih partnerskih ciljeva, poput računalnog softwarea ADAMS koji će biti implementiran u zadanim roku - do kraja ove godine

žanih snaga u inozemstvo u skladu s NATO standardima. Valja napomenuti i to da je Odjel za promet Uprave za logistiku GSOS-a ujedno inicijator

■ *Uz iskustva i mišljenja vezana uz promet i transport čelnici konferencije brigadiri Ivan Skol i Klaus D. Zäpfel razmjenili su i prigodne darove*

ustrojavanja budućeg nacionalnog središta za koordinaciju prometa u sustavu OSRH-a, o kojem je u sklopu svoje prezentacije govorio natporučnik Josip Pavić.

Tijekom konferencije razgovaralo se i o novim načelima ugovaranja s agencijom NATO-a za održavanje i opskrbu (NATO Maintenance and Supply Agency - NAMSA), čijim se uslugama koristila i Hrvatska vojska prilikom odlaska 1. hrvatskog kontingenta u misiju ISAF, kada je NAMSA za potrebe OSRH ugovorila prijevoz oko 90 tona CARGO-a zrakoplovom AN 124. Između ostalog, istaknuta je i važnost zapovjedništva NATO-a u Eindhovenu, kao jedinog tijela zaduženog za strateško planiranje i uporabu transportnih kapaciteta te NATO zračnog mosta za misiju ISAF, u čijem je sastavu i predstavnik OSRH-a kao časnik za vezu, a na kraju su se sudionici konferencije upoznali i s elementima združenih vježbi "Noble Javelin 05" i "Stedfast Move 05" u kojima su također sudjelovali hrvatski časnici.

Tijekom boravka u Dubrovniku sudionici konferencije i radne skupine posjetili su kompaniju "Atlantska plovidba" te su obišli i neke od dubrovačkih kulturno-umjetničkih znamenitosti. Konferencija je završila razmjenom prigodnih darova, uz zahvale i pohvale hrvatskim domaćinima i suorganizatorima. ■

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
Uprava za ljudske resurse**

**objavljuje
O G L A S**

za prijam u djelatnu vojnu službu kandidata za djelatne vojnike

I.

**Oglas se objavljuje za sljedeće grane, rodove/strukte i zvanja u oružanim snagama Republike Hrvatske,
s mjestom službe:**

HKoV

ROD/STRUKA	ZVANJE	MJESTO SLUŽBE	BROJ IZVRŠITELJA
veza	elektrotehnička škola	Samobor, Osijek, Zagreb, Split	20
ABKO	kemijska škola	Varaždin	50
ED	elektrotehnička škola	Zagreb, Osijek	3
INFORMATIČKA	elektrotehnička škola (prometni smjer)	Samobor, Osijek, Zagreb, Split	3

HRM

ROD/STRUKA	ZVANJE	MJESTO SLUŽBE	BROJ IZVRŠITELJA
pomerstvo opća	SSS, pomorska škola nautičkog smjera	Split-Lora, Pula, Ploče	25
mornarica brodsko-topnička	SSS, elektrotehnička škola svih smjerova ili tehnička škola strojarski smjer	Split-Lora, Pula, Ploče	5
mornarica minska	elektrotehnička škola svih smjerova	Split-Lora, Pula, Ploče	3
mornarica signalna	pomorska škola, brodska elektronika, smjer elektrotehničar	Split-Lora, Pula, Ploče	4
morn. tehnička služba, motorno-mehanička	SSS, pomorska škola, smjer brodostrojarstvo	Split-Lora, Pula, Ploče	3
mornaričko-tehnička služba, motorna	SSS, pomorska škola, smjer brodostrojarstvo	Split-Lora, Pula, Ploče	8
mornaričko-tehnička služba električarska	SSS, elektrotehnička škola svih smjerova	Split-Lora, Pula, Ploče	4
Intendantska služba kuvarska	SSS, ugostiteljska škola smjer kuhar	Split-Lora, Pula, Ploče	11
mornarica radarska	SSS, pomorska škola smjer nautika ili brodostrojar	Mljet, Lastovo	21
mornaričko-tehnička služba	SSS, pomorska škola smjer nautika ili brodostrojar	Split-Lora, Pula, Ploče	1
pomerstvo opća	SSS, pomorska škola smjer nautika ili brodostrojar	Split-Lora, Pula, Ploče	17

II.

Osim navedenih, kandidati moraju ispunjavati i sljedeće uvjete:

- da je odslužio vojni rok u Republici Hrvatskoj (muškarci),
- da ima isključivo državljanstvo Republike Hrvatske,
- da ima srednju stručnu spremu,
- da nije stariji od 27 godina (prednost imaju kandidati do 22 godine),
- da ispunjava ostale uvjete propisane Zakonom o službi u OS RH .

III.

Prijave na oglas podnose se ispunjavanjem Prijavnice i prilaganjem potrebne dokumentacije u uredima za obranu prema mjestu prebivališta kandidata. Preko ureda za obranu kandidati će biti pozivani na zdravstvene pregledе te psihologisku ispitivanja.

Uz prijavnici potrebno je priložiti domovnicu, rodni list, uvjerenja o prebivalištu, o nekažnjavanju, o odsluženom vojnem roku (muškarci), svjedodžbu i ostale dokumente tražene ovim oglasom.

IV.

Ministarstvo obrane će u postupku odabiru isključivati kandidate na temelju službenih podataka iz vojne evidencije, neispunjavanja uvjeta oglasa, rezultata psihologiskih ispitivanja i zdravstvenih pregleda i drugih provjera prema propisima za prijam u djelatnu vojnu službu.

V.

Prijave na oglas podnose se zaključno s 10. listopada 2005. godine.

Odjel vodiča službenih pasa

U sklopu multinacionalne satnije vojne policije u kabulskoj multinacionalnoj brigadi djeluje tzv. K-9 section, odnosno Odjel vodiča službenih pasa sa psima. U Odjelu se nalaze samo hrvatski vodiči pasa - narednik Davor Pavlović s njemačkim ovčarom Rikom, psom za detekciju opojnih droga, skupnik Mladen Špoljarić s njemačkom ovčarkom Jessicom, psom za detekciju eksploziva i razvodnik Imper Stribor s belgijskim ovčarom Frankom, zaštitno-tragačkim psom

Iz Afganistana Tomislav KASUMOVIĆ

Demonstracija rada zaštitno-tragačkog psa

U sklopu multinacionalne satnije vojne policije u kabulskoj multinacionalnoj brigadi djeluje tzv. K-9 section, odnosno Odjel vodiča službenih pasa sa psima, koji je izravno pod zapovijedanjem *Provost Marshalla*. S obzirom na to da se u Odjelu nalaze samo hrvatski vodiči pasa sa svojim psima, točnije njih trojica, njihovo angažiranje na zadaćama može odobriti isključivo zapovednik hrvatskog kontingenta sukladno prosudbi vrste zadaće, kao i sigurnosti vodiča i pasa.

Rikove poteškoće u prilagodbi

Vodiči službenih pasa koji se trenutno nalaze u sklopu 6. hrvatskog kontingenta su narednik Davor Pavlović s njemačkim ovčarom Rikom, psom za detekciju opojnih droga, skupnik Mladen Špoljarić s njemačkom ovčarkom Jessicom, psom za detekciju eksploziva i razvodnik Imper Stribor s belgijskim ovčarom Frankom, zaštitno-tragačkim psom. Vodiči pasa i njihovi psi smješteni su s ostalim pripadnicima kontingenta u kampu Warehouse. Tu se brinu o zdravlju, prehrani, smještaju i higijeni svojih pasa. Nakon dolaska u Kabul i ljudima i psima trebalo je vremena za prilagodbu na okruženje, vremenske i klimatske uvjete. Kako pse nije moguće psihološki pri-

premiti kao ostale pripadnike kontingenta, nakon nekoliko dana došlo je do manjih problema. Naime pas za detekciju opojnih droga teže je podnjo promjene te je uz intenzivne mučnine došlo i do neizbjegljive dehidracije. Uz veliku pomoć i zalaganje veterinara i osoblja veterinarske ambulante zdravstveno stanje psa je stabilizirano za 24 sata, a već nakon 48 sati bio je spreman za rad. U kampu naime djeluje veterinarska stanica u kojoj vodeću ulogu ima časnik slovenske vojske, dok je ostalo osoblje iz sastava njemačkog kontingenta.

Dežurni 24 sata

Vodiči pasa i njihovi psi preuzeeli su redovite zadaće od pripadnika 5. HR CON-a, a one se odnose na PD pregled bazara u zapovjedništvu ISAF-a, koji se provodi petkom, te srijedom kada se u zapovjedništvu ISAF-a provodi PD pregled novinara i opreme prije PRESS konferencije. Nedjeljom je posljednja redovita, tjedna zadaća, a provodi se u talijanskom kampu Invicta, koji je nasuprot kampa Warehouse.

Pas za detekciju opojnih droga pregledava stvari koje nose lokalni prekupci na bazar. Vodiči pasa i psi nisu uključeni u smjenski sustav rada u MN MP stanici KMNB-u, već su dežurni 24 sata očekujući poziv na zadaću. Prva izvanredna zadaća odrađena je 2. rujna kada je pas za detekciju eksploziva ispred ulaza u kamp Warehouse obavio pregled „sumnjivog kontejnera“. Kontejner je bio sumnjiv jer je netko s njega neovlašteno skinuo zaštitni pečat, tako da nitko sa 100%-tom sigurnošću nije mogao potvrditi da se u njemu ne nalazi slučajno eksplozivna naprava. Na sreću u kontejneru, nije bilo ničega opasnog nepogrešivim njuhom

potvrdila je dvojpolgodisnjka njemačka ovčarka Jessica. Od ostalih zadaća, vodič i zaštitno-tragački pas bili su angažirani u sklopu MN MP KMNB-a na provedbi obuke koja je organizirana u kabulskom trening centru KJS-CC, a polaznici tečaja bili su časnici afganistanske vojske i policije. Prilikom provedbe tečaja polaznicima su demonstrirane različite vježbe na kojima su mogli vidjeti uporabu službenog psa na zadaćama pregleda sumnjivih osoba, praćenje i sprovođenje osoba, kao i napad na osobe koje pokušavaju ozlijediti vodiča ili nastoje pobjeći.

Tijekom proteklog razdoblja provedene su i dvije vježbe sa slovenskim i njemačkim vodičima i psima, pa iako ima razlike u dresuri i radu, sa zadovoljstvom smo utvrđili da svi naši psi mogu parirati psima ostalih vojski. Na kraju, treba istaknuti da se sa psom za detekciju opojnih droga u proteklo razdoblje intenzivno radilo na usvajaju mirisa opojnih droga karakterističnih za područje Afganistana. Radi se o opojnim drogama „NASWAR“, koja je legalna u Afganistanu ali je zabranjena u objektima ISAF-a, i o sirovom opijumu koji se iz Afganistana po vrlo niskim cijenama kriju u ostale dijelove svijeta na daljnju preradu. ■

Vodiči pasa i njihovi psi smješteni su s ostalim pripadnicima kontingenta u kampu Warehouse

Hrvatski časnik zapovjednik misije

Ovih dana se dogodilo nešto stvarno veliko i važno, naime hrvatski časnik preuzeo je ni manje ni više nego dužnost zapovjednika misije i šefa vojnih promatrača UNMOGIP-a, mirovne misije u Indiji i Pakistanu

Iz Pakistana Zlatko SUDIĆ

Na svečanosti primopredaje dužnosti ponosno smo zavijorili hrvatsku trobojnicu, jer je brigadir Tomislav Pavičić, dosadašnji zamjenik voditelja misije preuzeo zapovijedanje misijom i sve nas kašmirske vojne promatrače, a siguran sam i šire, ispunio ponosom. Ovim činom UN je pokažao da ima veliko povjerenje u Hrvatsku i hrvatske časnike, jer je na to odgovorno mjesto postavio časnika iz male zemlje kao što je Hrvatska, i to brigadira na mjesto predviđeno za generala s jednom ili više zvjezdica, učinivši tako presedan u svojim striknim pravilima.

Primopredaja dužnosti

Primopredaji dužnosti nazočili su predstavnici vojno-diplomatskog zbroja akreditirani u Islamabadu, svi predstavnici civilnog dijela misije, te naravno svi vojni promatrači i ostali gosti. Svečanost je počela prijavkom tada još zamjenika voditelja misije, brigadira Pavičića voditelju misije, talijanskom brigadnom generalu Palmieriju, nakon čega je on održao prigodni govor u kojem se svim vojnim i civilnim suradnicima zahvalio na potpori i suradnji tijekom svog mandata. Nakon govora i mnogih zahvala uslijedila je primopredaja zastave UN-a, što naravno simbolično predstavlja primopredaju dužnosti. Potom su razmijenjeni darovi i obavljene os-

tale protokolarme procedure nakon kojih je general zamalo pustio suze.

Nakon završetka službenog dijela programa održan je mali domjenak koji se održao u OP-19, inače službenoj kantini i zalogajnici misije, točnije zapovjedništva u Rawalpindiju. Osim što OP-19 služi u navedene svrhe, zanimljiv je i po tome što tamošnji zaposlenici gotovo sve promatrače pozdravljaju sa: "Bog i Hrvati", što osobito zbunjuje nove pripadnike misije, dok su se oni stari već naviknuli pa mnogi i odgovaraju istim pozdravom. Nakon kratkog domjenaka novi, hrvatski voditelj misije, u svom je stilu ležerno, opušteno i s osmijehom na licu pozvao na prvi radni sastanak. Sigur-

specifičan način obilježio ovu misiju i zbog kojeg je engleski rječnik postao bogatiji za neke "nove" riječi, koje su neki promatrači umislivši kako im je engleski jako loš neuspješno tražili u rječnicima. Davorovim odlaskom stariosni projek hrvatskih promatrača smanjio se za oko 20 godina, pa sad računajte! Ipak žalosni smo zbog njegovog odlaska, ma koliko šutjeli o tome, jer se radilo o uvijek vedrom i dobro raspoloženom čovjeku, a i meni je na početku mnogo pomogao, jer vidjevši njega u misiji rekao sam sebi - ako ovo može Čuljak, onda ti možeš i lijevom nogom...

U proteklih mjesec dana u misiju su stigla dva nova hrvatska promatrača:

Ivan Liović i Jurica Šare, koji će pokušati biti dostojava zamjena legendama kao što su bili Ivica Lovrić Zemo i Davor Čuljak, što naravno nije nimalo laka zadaća. Vlado Matoković i dalje suvereno vlada uredom operativnog planiranja i personala, Naglić se konačno aklimatizirao, zahuktao se poput lokomotive, Čular i ja šljakamo punom parom i čekamo novi raspored, te se nadamo boljim i lakšim danima. Sveukupno svi smo dobro. Radimo i šutimo,

ni smo, kao i svi ostali pripadnici misije, da je ona u pravim rukama, te da će novi voditelj uživati potporu i povjerenje svih pripadnika UN-a koji rade na ovom području, te mu u ime svih vojnih promatrača, osobito nas Hrvata, želim sve najbolje u vođenju i zapovijedanju. SRETNO !!!

Otiš'o je Zemo, ostala je tuga...

Sreća kao i nesreća nikada ne dolazi sama, pa tako i ovaj put. Kako ne bismo slavili samo to što je Hrvat postao voditelj misije, imali smo još jedan razlog za slavlje. Davor Čuljak, najstariji promatrač u misiji, ovih nas je dana napustio i vratio se u domovinu nakon 15 mjeseci provedenih u Kašmiru. Čovjek koji je na svoj

jer tako je najbolje. Često se sjetimo i zavidimo onima koji su svoje odradili i vratili se u Hrvatsku, svjedočimo dolascima novih promatrača, a na kraju moram reći: „Otiš'o je Zemo, ostala je tuga“ ... ■

Vojni muzej FPOL-a

Strana izaslanstva koja posjećuju Rabouni, razne nevladine organizacije i svi ostali s kojima se susreće vodstvo SADR-a imaju mogućnost razgledati i Vojni muzej FPOL-a. Za vojne promatrače za tako nešto potrebno je dobiti dozvolu nadležnog ministarstva. Na moje inzistiranje, te još nekolicine mojih kolega kojima se bliži kraj mandata u misiji, nakon nekoliko dana dobivena je dozvola za posjet muzeju

Iz Zapadne Sahare Karlo PILKO

Uz sve institucije koje su privremeno smještene na području Rabounija u Alžiru, Vlada i ministarstva, bolnice te četiri izbjeglička kampa i nekoliko škola, političko vodstvo SADR-a, ali i vojno krilo FPOL-a, nastoje koliko je god to moguće istaknuti svoju državotvornost. Strana izaslanstva koja posjećuju Rabouni, posebice kampove, razne nevladine organizacije i svi ostali s kojima se susreće vodstvo SADR-a imaju mogućnost razgledati i Vojni muzej FPOL-a. Za vojne promatrače za tako nešto potrebno je dobiti dozvolu nadležnog ministarstva, te ugovoriti vrijeme posjeta preko časnika za vezu FPOL-a. Na moje inzistiranje, te još nekolicine mojih kolega kojima se bliži kraj mandata, nakon nekoliko dana dobivena je dozvola za posjet muzeju.

Muzejski objekt smješten je u Rabouniu, u doista neuglednoj zgradici sazidanoj od cigli i pjeska, čiji su krovovi prekriveni drvenom građom ili metalnim pokrovom. Na ulazu u muzej dočekao nas je ravnatelj koji nas je proveo kroz sve prostorije u kojima su uglavnom smještene stare fotografije slikane tijekom dugogodišnjeg rata između FPOL-a i Kraljevine Maroka. Primijetili smo preslike velikog broja novinskih članaka koji

govore o borbi FPOL-a za neovisnost, a objavljeni su u tiskovinama diljem svijeta. Na naš upit koliko je država do sada priznalo postojanje SADR-a, ravnatelj nam nije mogao dati točan odgovor, ali nas je umjesto toga proveo u jednu od prostorija u kojoj se nalaze rukom oslikane zastave svih država koje su priznale SADR. Izbrojali smo ukupno 86 zastava, među kojima se nalazi i zastava SFRJ te pored nje datum iz 1982. godine. Hrvatska trobojnica na mom ramenu zbumila je ravnatelja koji je prvo pokazao na jugoslavensku a zatim na moju zastavu. Trebalо je uvjeravanje našeg časnika za vezu da se ne radi o istoj državi.

Muzejski postav zarobljenog naoružanja

U sljedećoj prostoriji nalazile su se fotografije svih ratnih zapovjednika vojnih područja FPOL-a, a u posljednjoj, je spomen-soba svima koji su poginuli za stvaranje SADR-a. Tek je vrlo mali prostor posvećen vojnoj opremi kojom su se koristili vojnici FPOL-a, i to uglavnom primjeri čizama te nekoliko odora. Za nas, kao vojниke i časnike, najzanimljiviji dio bio je muzejski postav naoružanja koje su vojnici FPOL-a oteli ili zarobili od marokanske vojske. Cijeli središnji dio te hangari, pretrpani su BOV-ovi-

ma, tenkovima i raznovrsnim primjerima vozila koja se mogu naći i rabiti samo u pustinjskim predjelima. Pored svakog od eksponata rukom je ispisani naziv i proizvođač naoružanja. Uglavnom prevladava rusko (SSSR) naoružanje, te francusko, što ne čudi s obzirom na ratno razdoblje 1975.-1991., ali i utjecaj Francuske na ovim prostorima. Od ravnatelja muzeja dobili smo objašnjenje kako je sve naoružanje još uvijek uporabljivo, ali na žalost nemaju pričuvnih dijelova za njihovo potpuno ospozobljavanje. Isto vrijedi i za pedesetak minobacača različitih kalibara, kao i za topove kojih je izloženo tridesetak. Jedna se stvar sigurno u ovom muzeju više ne može ospozobiti. Radi se o oborenom marokanskom vojnom zrakoplovu čiji ostaci zauzimaju središnje izložbeno mjesto. Za kraj, odvedeni smo i na mjesto na kojem je postavljena spomen-ploča za poginule te mjesto s mramornom pločom na kojoj je upisan nadnevak kada je predsjednik SADR-a Abdel Aziza otvorio muzej.

Kratak pozdrav i zahvala za vođenje kroz povijest rata na ovim prostorima značili su i kraj našeg posjeta muzeju. Nakon izlaska iz kompleksa, velika metalna vrata ponovno su se zatvorila. Ostat će zatvorena do dolaska nekog novog izaslanstva. ■

Namjenski tim HRZ-a i PZO-a na NATO PfP vježbi "Cooperative Key 2005"

Uspješni u najtežoj misiji

Hrvatski tim je ove godine prijavljen za misije: traganja i spašavanja, borbenog traganja i spašavanja, zračno-medicinske evakuacije, bacanja padobranaca, transporta, misije civilno-vojne suradnje i potpore kopnenoj komponenti. Sudeći po izrečenim pohvalama hrvatskim posadama, „Cobra RED 51 i 52“ su osobito uspješno izveli najtežu misiju CSAR

Mladen CRNIČKI

Iove je godine, može se reći već tradicionalno, tim HRZ-a i PZO-a od 24. kolovoza do 5. rujna sudjelovao na NATO/PfP vježbi "Cooperative Key 2005" u 3. zrakoplovnoj bazi "Graf Ignatieve" u blizini grada Plovdiva u Bugarskoj. Ovogodišnja je vježba osma u nizu od 1996. godine, a u budućnosti će se provoditi pod imenom "Cooperative Archer". Glavni cilj vježbe tipa "Cooperative Key (Archer)" jest omogućiti NATO-u i zemljama partnerima uvježbavanje i poboljšanje interoperabilnosti u zračnim (Air Ops) i ograničenim kopnenim operacijama (Land Ops), premještanju snaga (Deployment), bliskoj zračnoj potpori (CAS), traganju i spašavanju (SAR), borbenom traganju i spašavanju (CSAR), zračno-medicinskoj evakuaciji (MEDEVAC), transportu

(TROOP TRANSPORT) u sklopu operacija potpore održavanja mira (PSO - *Peace Support Operations*) i operacija u kriznim situacijama (CRO - *Crisis Response Operations*). Istdobro, zemle članice PfP-a imaju prigodu upoznavati standardne NATO procedure i terminologiju u komunikacijama, logistici, planiranju, sigurnosti letenja i ostalim područjima suradnje.

Najveća i najvažnija NATO PfP-a vježba ove godine udružila je zrakoplovne timove iz trideset zemalja, petnaest članica NATO-a, sedam PfP-a, četiri Mediteranskog dijaloga, a četiri su zemlje bile među promatračima. Sudjelovalo je 19 lovačkih i 7 transportnih aviona, 20 helikoptera, dva aviona AWACS (polijetali su i slijetali u Grčkoj) te 1675 ljudi.

Scenarij vježbe

S obzirom na to da je scenarij vježbe u skladu s motom "svi događaji su izmišljeni i svaka sličnost sa stvarnim događajima je slučajna", ipak treba napomenuti da je scenarij vrlo sličan stvarnim događajima, a time i vrlo realan. Temeljna mu je svrha povećanje interoperabilnosti snaga zemalja partnera, te je prilagođen mogućim misijama u operacijama potpore održavanja mira i kriznim situacijama.

U središtu priče je sukob dvije susjedne države WHITELAND i GREYLAND. Unutrašnji nemiri zbog ekonomskih nedaća u GREYLANDU prouzročili su pad vlade, nepoštivanje zakona, anarhiju i etničke sukobe. Građanski rat uzrokuje egzodus izbjeglica. Vlada GREYLANDA ne videći drugi izlaz

moli UN za intervenciju. Nekoliko tjedana UN pokušava dogovoriti primirje između dvije strane, no uzalud. Na posljetku, UN izdaje rezoluciju kojom multinacionalnim snagama (PSO TASK FORCE) sastavljenim od NATO i PfP država daje mandat za provedbu operacije podrške održavanju mira (PSO) na teritoriju WHITELANDA i GREYLANDA. Multinacionalna postrojba NATO/PfP-a svoje je snage premjestila u WHITELAND radi zaštite izbjeglica. Očekuje se najmanje 10 000 izbjeglica, te je stoga na jugu WHITELANDA, u zračnoj luci (u stvarnosti aerodrom Krumovo) pripremljen kamp za prihvat izbjeglica, te poljska bolnica za prihvat ranjenih i unesrećenih osoba. Mirovne snage se koncentriraju na održavanje mira, izbjegavanje sukoba, humanitarne operacije i vođenje kriznih situacija. Težište je na evakuaciji neborbenog osoblja u pograničnom području, što uključuje i zračno-medicinsku evakuaciju. Očekuju se i zadaće nadzora zračnog prostora te borbeno traganje i spašavanje...

Hrvatska i Cooperative Key

Kako je ove godine dio helikopterske flote Mi-8 MTV-1 opremljen novom navigacijskom i komunikacijskom opremom u skladu s NATO standardima, odlučeno je da se na vježbi CK 05 sudjeluje s dva helikoptera i većim brojem posada nego do sada. Također su i programi obuke posada izmijenjeni i prilagođeni NATO standardima te su odabrane posade obučavane u skladu s njima.

Svečanost početka vježbe održana je na stajanci 3. zb Graf Ignatievo, a otvorio ju je general bojnik Mladen Kazakov. Vježba je nastavljena programom "radionica".

Radi se o strukovnim podjelama po područjima zajedničkog interesa, kao što su sindikati lovačkih aviona, helikoptera, transportnih aviona, borbenog traženja i spašavanja, civilno-vojne suradnje i medicinske evakuacije (MEDEVAC). Sadržaji AD, CAS, SAR i CSAR radionica fokusirani su uglavnom na sigurnost letenja i procedure prinudnih postupaka, NATO standarde i razmjenu informacija o procedurama matične zrakoplovne baze, alternativnim aerodromima, frekvencijama i slično. Hrvatski tim je ove godine prijavljen za misije: traganja i spašavanja (SAR), borbenog traganja i spašavanja (CSAR), zračno-medicinske evakuacije (MEDEVAC), bacanja padobranaca (PARADROP), transporta (TROOP TRANSPORT), misije civilno-vojne suradnje (CIMIC) i potpore kopnenoj komponenti (LAND Ops).

Letački dio podijeljen je na dva dijela. U prvom dijelu tri letačka dana planirana su za uvježbavanje i zbijavanje posada. Tijekom uvježbavanja, hrvatske posade su izvele misije FAM, PARADROP i MEDEVAC.

Tijekom sljedeća tri dana planiran je LIVE dio vježbe. U skladu sa scenarijem, hrvatskom timu su planirane misije SAR, CSAR, CIMIC, MEDEVAC i LAND Ops, koje su i vrlo uspješno izveli. Sudeći po izrečenim pohvalama hrvatskim posadama, „Cobra RED 51 i 52“ su izrazito uspješno izveli najtežu misiju CSAR. To je krumska misija koja traži maksimalnu pripremljenost i uvježbanost posada, te koordinaciju između svih sudionika misije: helikoptera koji traži i spašava pilota koji se katapultira iza neprijateljskih linija, borbenih helikoptera ili aviona koji pružaju blisku zračnu potporu, aviona u lovačkoj zaštiti misije, AWACS-a, pa i samog pilota

koji mora aktivno sudjelovati u akciji svog spašavanja. Vježba je tekla po planu, „izbjeglice“ i ostalo neborbeno osoblje su uspješno evakuirani iz opasne zone i prebačeni u medicinske poljske bolnice i prihvatna središta. Uspostavljena je „no fly“ zona, te je tako i službeno do kraja odigran zamišljeni scenarij vježbe.

Medicinski tim

Medicinski dio tima je sudjelovao u provedbi vježbe kao dio multinacionalnog medicinskog kontingenta. Aktivnosti tog dijela sudionika sastojale su se od pružanja medicinske pomoći unesrećenima. Aktivnosti su se odvijale na letjelištu Uzundzhovo - mjesto nesreće, gdje se obavljala trijaža, pružanje hitne medicinske pomoći i prijenos na nosilima do helikoptera opremljenog za evakuaciju unesrećenih do poljske bolnice. Tu su se unesrećeni prihvaćali iz helikoptera te prenosili do bolnice, te liječili (to uključuje laboratorij, Rtg, te skrb anesteziologa, traumatologa, liječnika hitne medicine i drugog zdravstvenog osoblja) do povratka na dužnost ili do stabilizacije za daljnju evakuaciju.

Ukupno gledajući, sudjelovanje namjenskog tima HRZ-a i PZO-a na ovoj vježbi još je jednom pokazalo i dokazalo vrlo visoku razinu obuke, vrhunsku sposobljenost i profesionalnost pripadnika HRZ-a, te je vrijedan korak u približavanju NATO/PfP standardima. Hrvatski tim je vrlo uspješno sudjelovao u svim letačkim segmentima vježbe: navigacijskom letenju u grupi po ruti, desantiranju, bacanju padobranaca, traganju i spašavanju, borbenom traganju i spašavanju, medicinskoj evakuaciji. NATO stručnjaci koji su pratili i ocjenjivali tijek vježbe i rad timova zemalja sudionica povigli su viđeno. ■

Terenski dio obuke vojnih promatrača na vojnom poligonu "Korana"

Međunarodni tečaj UNMOC-6

Središte za međunarodne vojne operacije uspješno je privelo kraju još jedan međunarodni temeljni tečaj vojnih promatrača UN-a. Riječ je o tečaju UNMOC-6, koji se provodio od 5. do 23 rujna, a na kojem je uz četrnaest hrvatskih sudjelovalo i jedanaest stranih časnika. Nakon dvotjednog teorijskog dijela u Središtu za međunarodne vojne operacije, pet dana terenske obuke polaznici tečaja odradili su na vojnom poligonu "Korana"

Napisala i snimila Leida PARLOV

Buran prosvјed demonstranata

U sklopu petodnevног praktičног dijela tečaja vojnih promatrača UNMOC-6 na vojnem poligonu "Korana" 21. rujna izvedena je vježba pod tematskim nazivom "Talačka kriza u mirovnim operacijama", na kojoj je u uz visoke vojne dužnosnike nazočio i veliki broj novinara. Scenarij vježbe bio je vrlo blizak stvarnom događaju, sa svim elementima talačke krize i spašavanja zarobljenika. Uz polaznike tečaja u vježbi je sudjelovalo još gotovo 260 sudionika, među kojima su bili pripadnici jedne satnije 1. gbr, voda iz bojne za specijalna djelovanja, jednog inženjerijskog voda i sanitetski tim. Iako su nas prije početka vježbe zapovjednik Središta za međunarodne vojne operacije brigadir Vladimir Mikac i zapovjednik tečaja bojnik Dražen Budinski upoznali s tijekom vježbe, ono što smo vidjeli bilo je doista impresivno. Sve se, naravno, događalo u nekoj zamišljenoj zemlji gdje su vojni promatrači uspješno obavljali svoje zadatce nadgledanja prekida vatre dok

trebali pokazati svoje pregovaračke vještine. I dok su se vodili pregovori, negdje u šumi skupina pobunjenika zarobila je i otela četvoricu vojnih promatrača. Snimku otmice vidjeli smo kasnije. Bila je brutalna i vjerojatno najbolji test psihičke izdržljivosti budućih promatrača. I na kraju je uslijedila atraktivna i napečata akcija spašavanja zarobljenika.

Cijela je vježba bila izrazito dinamična, vrlo bliska stvarnom događaju, a svi su sudionici bili motivirani i u potpunosti su se uživjeli u svoje uloge.

Cilj te vježbe, kao i cjelokupnog terenskog dijela obuke, jest uvježbavanje polaznika tečaja za snalaženje u što realnijim situacijama u kojima se kao voj-

ni promatrači mogu zateći, i naravno, za preživljavanje u tim situacijama. Ono što smo mi vidjeli tijekom boravka na Korani samo je jedan od niza, točnije više od 60 različitih incidenta kroz koje se uvježbavaju polaznici tečaja. Slobodno se može reći da su oni svih pet dana koliko su boravili na terenu neprekidno bili u scenariju. Uvjeti smještaja bili su loši, tople sobe zamjenili su smještajem u barakama, hranu su pripremali sami, mira nisu imali niti po noći, a na ruku im nisu isle ni vremenske prilike.

Prema riječima bojnika Budinskog situacije u kojima se polaznici nađu tijekom tečaja ne mogu se doživjeti ni u dvije do tri godine provedene u misiji. U provedbi tečaja uz 16 naših sudjelovali su i po jedan instruktor iz Grčke i Urugvaja. Inače, Središte za međunarodne vojne operacije temeljni tečaj vojnih promatrača UN-a provodi od 2003. godine, a od 2004. godine u njemu sudjeluju i pripadnici stranih oružanih snaga. ■

Tijekom pet dana terenske obuke polaznici tečaja uvježbavali su više od 60 različitih incidentnih situacija i načine postupanja u njima

Proslava Dana vojne kapelije 4. korpusa HKoV-a

U prigodi proslave Dana zaštitnice vojne kapelije 4. korpusa HKoV-a Gospe Velikog Hrvatskog Krsnog Zavjeta, 15. rujna u vojarni "Knez Trpimir" u Divuljama blagoslovljena je kapelica i služena misa.

Kapelici je blagoslovio generalni vikar mons. Josip Šantić te predvodio misno slavlje uz su-slavlje vojnih kapelana fra Bože Ančića, don Branimira Projica i kapelana PU splitsko-dalmatinske don Stjepana Lončara, a misnu svečanost uvećao je nastup klape HRM-a "Sveti Juraj". Blagoslovu i misnom slavlju uz zapovjednika 4. korpusa HKoV-a general bojnika Matu Obradovića, nazočili su pripadnici 4. kor-

pusa, 95. zrakoplovne baze, te vojnici i ročnici.

U prigodnoj propovijedi, mons. Šantić je istaknuo kako je međusobno povjerenje, povjerenje između zapovjednika i podređenih važno i danas kako bismo zajednički gradili one duhovne vrijednosti koje će nam pomoći da u međusobnoj suradnji opstanemo.

OJL

Prvenstvo OSRH u orijentacijskom trčanju

U organizaciji 2. gardijske brigade od 12. do 15. rujna održano je 9. prvenstvo oružanih snaga RH u orijentacijskom trčanju kojem je domaćin bila 2. pješačka bojna 2. gardijske brigade u vojarni "Ivan V. Drašković", a održano je treći put na području grada Varaždina, u okolini dvorca Maruševec te na Ravnoj gori.

Prvi put je na prvenstvu OS RH gostovala i izborna vrsta slovenske vojske. Prvenstvo je svečano otvorio izaslanik načelnika GSOS-a RH brigadir Zdravko Jakop. Natjecanja su organizirana u tri dana, u tri discipline, u muškoj i ženskoj konkurenciji. Započelo je utrkom na kratkoj stazi, nastavilo se natjecanjem na klasičnoj stazi, a završilo je natjecanjem u štafeti.

Na kratkoj stazi je prvo mjesto pripalo stožernom naredniku Damiru Miljkoviću (ZIO HKoV), drugo desetniku Vladimиру Tkalecu (2. gbr), a treće skupniku Danijelu Kataleniću (350. Vob HKoV). U ženskoj konkurenciji najbolja je bila bojnica Neda Gobec (GSOS RH),

drugo mjesto je osvojila desetnik Valentina Županić (2. gbr), a treće vojni službenik Senka Gros (GSOS RH).

Na klasičnoj stazi u muškoj konkurenciji pobjednik je bio pozornik Silvio Šafran (2. gbr), drugo mjesto je osvojio stožerni narednik Damir Miljković (ZIO HKoV), a treće natporučnik Branko Crjenica (2. gbr). U ženskoj konkurenciji prvo mjesto je pripalo vojnoj službenici Senki Gros (GSOS RH), drugo desetnici Valentini Županić (2. gbr).

U ekipnom poretku prvo mjesto je pripalo prvoj ekipi 2. gbr, drugo drugoj ekipi 2. gbr, a treće prvoj ekipi ZIO HKoV-a. U štafetnom natjecanju prvo mjesto je osvojila 1. ekipa 2. gardijske brigade, drugi su bili pripadnici 350. Vob HKoV, a treće mjesto je osvojila 1. ekipa ZIO HKoV. Prvenstvo OS RH u orijentacijskom trčanju završilo je svečanim zatvaranjem te podjelom medalja i pehara u vojarni "Ivan V. Drašković".

Z.J.

Nova sezona Orkestra HV-a

U prostorima časničkog doma ZZIO "Petar Zrinski" u Zagrebu održana je 26. rujna konferencija za tisak na kojoj je predstavljena koncertna sezona 2005/2006 Orkestra HV-a.

Pred okupljenim predstavnicima medija, zapovjednik Orkestra

HV-a natporučnik Miroslav Vukovojac - Dugan objasnio je ukratko svrhu i ciljeve koncertne djelatnosti Orkestra HV-a. Tomislav Fačini, voditelj dirigent Orkestra HV-a predstavio je zatim pro-

gram koji će u predstojećem nizu koncerata Orkestar HV-a izvesti, istaknuvši pri tome izvedbe djela hrvatskih skladatelja, ali i neke posebno zanimljivih djela svjetske glazbene baštine. Orkestrom će ravnati naši proslavljeni dirigenti - maestro Vladimir Kranjčević i nekadašnji voditelj - dirigent Orkestra Mladen Tarbuk, no predstaviti će nam se i mlade snage poput Ivana Repušića i Dinka Appelta. Božićnim, pak, koncertom, koji je tradicionalno vrhunac sezone Orkestra HV-a, ravnat će ove godine maestro Alan Bjelinski.

M.V.

Cijenjena Redakcija!

Imam potrebu napisati svoje pozitivne dojmone koje sam doživio 10. rujna 2005. godine u vojarni "Croatia" u Zagrebu prilikom davanja svečane prisege.

Prije svega dojmio me se pismeni poziv, dostavljen nama roditeljima, koji je biranim riječima napisao o.d. zapovjednika satnije za obuku 350. Vojno-obavještajne bojne Hrvatske kopnene vojske, satnik Stipan Čičak, a u kojem nam, osim što nas poziva, nudi pogodnost parkiranja automobila za vrijeme te svečane prigode, te nas ujedno poziva da mu se obratimo u svezi s upitima o životu i radu naših sinova za vrijeme dok su u postrojbi kojom on zapovijeda.

Druga važna i bitna impresija koja mi je ostala u sjećanju jest susret na glavnom kolnom ulazu. Tamo nas je primio, pozdravio i uputio prema parkiralištu uljedeni službujući vojni policajac. Na parkiralištu još dvojica takvih policajaca.

Zatim smo otišli u onaj dio vojarne gdje se polagala svečana prisega, koju je kao izaslanik načelnika Glavnog stožera Hrvatske vojske predvodio general pukovnik Mladen Kruljac s drugim časnicima i dočasnicima.

Organizacija cijele ceremonije bila je na visini i besprijeckorna.

Dojmila me se urednost, čistoća i savršeni red. Čovjek bi pomislio da se nalazi u nekoj od vojarni američke vojske u kojima se obično snimaju njihovi filmovi, ili u nekoj od vojarni NATO-a, ili kao da smo u nekom urbanom naselju.

Svi časnici i dočasnici, ali i vojnici, bili su susretljivi kako bismo se što bolje osjećali u njihovoj sredini.

Osobito mi je draga, i za to sam bio izuzetno ponosan, što moj sin, poput mene dragovoljca Domovinskog rata, daje prisegu našoj zajedničkoj domovini Hrvatskoj, a bio bih najsretniji da doživim da mi to i unuk učini.

Ivan Gotovac

Novo streljivo za Stryker brigade

AMERIČKA je kopnena vojska (US Army) u suradnji s američkom tvrtkom Raytheon Missile Systems i švedskom tvrtkom Bofors Defense provela testiranje naprednog streljiva kalibra 155 mm sa satelitskim (GPS) navođenjem Excalibur. Testiranje je bilo uspješno, gađan je cilj na udaljenosti od 20 km. Preciznost je izvrsna, pogodak je ostvaren s preciznošću unutar 4 metra.

Razvoj topničkog streljiva s integriranim elektronikom za satelitsko navođenje i nije tako jednostavan jer velika opterećenja koja se razvijaju tijekom ispaljenja traže pomno planiranje i konstruiranje oružja koje će to moći podnijeti. Testovi su pokazali kako unatoč ekstremnom

G opterećenju elektronička besprijevkorno funkcioniра. Ugrađeni sustav za korekciju putanje omogućava precizno podešavanje putanje tijekom približavanja cilju te u konačnici vrlo veliku preciznost. Excalibur, kada se ispali iz haubice sa cijevi od 39 kalibara, ima domet od 40 km i na cilj može prenijeti razne vrste punjenja, ovisno o taktičkim zahtjevima i željenom učinku na cilju.

Ostvareni rezultati su u sklopu zahtjeva koje je američka kopnena vojska postavila za takvu vrstu streljiva. Takvo napredno precizno satelitski navođeno streljivo predviđeno je za uporabu s novom lakom

vučnom hau-

bicom M777. Haubica

M777 razvijena je kao zamjena za trenutačnu vučnu haubicu M198. Novu haubicu i streljivo Excalibur bi od 2006. trebale početi dobivati Stryker brigade. Riječ je o lakim, pokretnim postrojbama sposobnim za brzo razmještanje diljem svijeta. Unatoč tome što je riječ o tzv. lakinim postrojbama, nipošto se ne radi o bezopasnom protivniku, jer bi novi borbeni i upravljački sustavi morali osigurati dominaciju na bojištu i svladavanje protivnika.

M. PETROVIĆ

NAKON dugotrajnog razmatranja i borbenog aviona nove generacije između dva kandidata, Boeingovog F-15T i Dassaultovog Rafalea, početkom rujna Singapur se napokon odlučio za američku ponudu. Za razliku od prethodnog južnokorejskog natječaja, na kojem je Rafale također izgubio utrku s F-15, predstavnici Dassaulta najavljuju kako neće ulagati prigovor na rezultat singapurskog natječaja. Smatrali su na

Singapur odabrao F-15T

Boeingovo strani bila dva jaka aduta kojima nisu mogli parirati, a to su: trenutačni tečaj američkog dolara, odnosno nedvojbeno američka snaga i moć, kako u gospodarskom tako i u političkom smislu. Svoj će prvi izvozni uspjeh pokušati ostvariti na nekom drugom natječaju.

Singapur zasad nije iznio u javnost detalje o broju aviona koji namjerava nabaviti, niti druge pojedinosti dogovora s američkim proizvođačem aviona. Na temelju prijašnjih najava tijekom natječaja pretpostavlja se kako bi Singapur mogao nabaviti minimalno 12 aviona F-15T, čija bi ispruka mogla započeti tijekom 2008. godine. Novim avionima, koji će biti dosad najnaprednije inačice iz F-15 serije, Singapur namjerava zamijeniti u svojoj floti zastarjele McDonnell Douglasove A-4SU Skyhawkove, odnosno postignutim sporazumom oko kupnje F-15T nedvojbeno će izboriti određene povlastice unutar Joint Strike Fighter programa, odnosno nabave aviona F-35. U singapurski F-15T ugrađivat će se AESA inačica APG-63 radara, uz to bit će ugrađen i Northrop Grummanov paket opreme za elektronsko ratovanje

AN/ALQ-135, te Link - 16 datalink.

Avioni će biti nabavljeni u sklopu DCS programa (Direct Commercial Sale), dok će se zrakoplovno oružanje nabaviti u sklopu FMS program (Foreign Military Sale), koji bi prema određenim predviđanjima mogao biti "težak" oko 741 milijun američkih dolara. Tako bi singapski Eaglovi mogli biti naoružani s 200 projektila AIM-9X Sidewinder, sa 200 projektila AIM-120C AMRAAM, 30 projektila AGM-154A JSOW, 30 projektila AGM-154C JSOW, te većom količinom bombi GBU-38 JDAM.

Za tvrtku Boeing Company to je novi velik uspjeh, tim više jer je singapskim ugovorom osigurao sebi proizvodnju aviona F-15 najmanje do 2010. godine. Novi ugovor važan im je i zbog mogućnosti daljnog razvoja i unapredavanja F-15 platforme, što im je, pak, vrlo važno zbog domaćih potreba, posebice u situaciju u kojoj je uvelike reducirana narudžba aviona F/A-22 što bi, kako se nadaju u Boeingu, moglo u konačnici značiti novu narudžbu aviona F-15 za potrebe USAF-a.

I. SKENDEROVIC

Nož za preživljavanje Sokol

HRVATSKA tvrtka "Kordun", specijalizirana za proizvodnju noževa, pribora za jelo, pila i sličnih metalnih proizvoda, u svojem proizvodnom programu nudi i nož za preživljavanje Sokol.

Riječ je o nožu koji uz oštricu ima i mnoštvo sitnijih potrepština nužnih nekome tko završi daleko od civilizacije. Oštrica noža Sokol je masivna, dužine 19 cm, tipa *clip point*. Na hrptu oštice je pila pa je raspon poslova koje taj nož može obaviti velik. Oštice se nudi u dvije inačice, polirana ili s mat finišem koji se postiže pjeskarenjem. Izrađuje se od kvalitetnog njemačkog visokolegiranog nehrđajućeg čelika 1.4116

tvrdoće 56 HRC. Drška je od aluminija, a na branik rukohvata se mogu uviti dva dodatna nastavka pa se nož može rabiti i kao pomoć pri penjaju ili sličnim poslovima.

Masa noža je 500 grama, a zajedno s tokom 770 grama. Ukupna dužina noža je 32 cm.

Riječ je o kvalitetnom nožu koji prati uobičajene svjetske standarde za tu kategoriju. Zainteresirani mogu posjetiti i internetsku stranicu www.kordun.hr na kojoj mogu saznati više o tvrtki i proizvodnom pro-

gramu. Cijena noža Sokol je 999 kuna, a može se nabaviti u prodajnom središtu Lav u Karlovcu.

T. VLAŠIĆ

BELGIJA je u vodećem položaju za kupnju dvije od tri fregata Type 23 britanske kraljevske mornarice koje su ponuđene na prodaju zbog prisilnog smanjivanja flote najavljenog u 2004. godini.

Trenutačno se vode pregovori između ministara obrane objiju zemalja za transfer brodova HMS Marlborough i HMS Grafton te se procjenjuje da je posao vrijedan oko 240 milijuna eura (307 milijuna US dolara). Pregovorima o kupnji brodova britanske ratne mornarice prethodio je propali plan u ožujku ove godine za kupnju dviju M - fregata klase Karel Doorman za nizozemsku kraljevsku mornaricu.

cy uključuju remont prije transfera za oba broda, obuku upravljanja i održavanja broda, transfer naooružanja i modernizaciju kako bi se osigurala konfiguracija tražena od belgijske mornarice. Jednom kada stupe u službu belgijske mornarice, brodovi će periodično odlaziti u Veliku Britaniju na redoviti remont i održavanje. Detaljno ugovaranje započet će u

Belgija kupuje britanske fregate

Dvije fregate Type 23 zamjenile bi dvije posljednje belgijske fregate klase Wielingen koje su starije od 25 godina. Pregовори koji se vode s britanskim Disposal Service Agen-

tom trenutku kada belgijska vlada odobri transfer zbog čega će biti potpisano pismo namjere između dvije države. Odluka o kupnji mogla bi biti odobrena prije zasjedanja britanskog parlamenta na jesen ove godine.

Sve donedavno u utrci za kupnju britanskih fregata Type 23 predvodio je Čile, koji je izrazio želju za kupnjom svih triju fregata. No, zbog nesigurnosti čileanske vlade oko financiranja kupoprodaje fregata, Belgija je iskoristila priliku i preuzeala vodstvo u pregovorima s Velikom Britanijom.

M. PTIĆ GRŽELJ

Britanski vojnik budućnosti

RAZVOJ opreme za britanski projekt vojnika budućnosti odvija se prema planu. Program britanskog vojnika budućnosti nazvan je FIST (*Future Integrated Soldier Technology*). Trenutačno je u fazi procjene koja će se okončati do kraja 2006. Program FIST se koncentriра na poboljšanja ili stvaranje potpuno novih mogućnosti na poljima komunikacija, navigacije, zaštite, borbenе učinkovitosti, prikupljanja podataka, nadzora, ciljanja, planiranja, infrastrukture. Planiraju se i terenska testiranja u raznim operativnim scenarijima koji obuhvaćaju djelovanje danju i noću, u urbanim i terenskim uvjetima, u napadu i obrani. Jedno od najvažnijih dostignuća programa FIST trebalo bi biti veliko smanjivanje fratricida, odnosno djelovanja po vlastitim snagama.

Tijekom 2005. predviđena su terenska testiranja FIST-a do razine satnije te procjena rezultata i ugradivanje rezultata u razvojni proces. Predviđa se kako bi prva brigada operativno opremljena sustavom

FIST trebala postati operativna 2008. Ispitivanja su već pokazala neke rezultate pa je tako zaključeno kako FIST omogućava brže i preciznije izdavanje zapovijedi, a razmjena taktičkih informacija između vojnika je mnogo brža. Navigacijski sustav omogućava precizno određivanje položaja svakog pojedinca i postrojbi, što je osobito od važnosti noću. Zaključeno je i kako svaki vojnik ne mora biti opremljen punim C4I (borbenim nadzorno-zapovjednim) sustavom što bi moglo pridonijeti manjim troškovima uvođenja sustava, jer će neki vojnici moći učinkovito djelovati i s reduciranim (i jeftinijom) opremom.

Na području naglavnih zaslona postignuti su skromni rezultati. Sadašnji modeli kod korisnika izazivaju glavobolju, smanjuju vidno polje, a javlja se i problem privremenog slabog vida po noći nakon skidanja zaslona.

Oružje i zaštitni prsluk se u ovoj fazi neće drastično mijenjati. Ukupna predviđena masa opreme pro-

grama FIST je oko 27 kg (to treba dostići do 2009.), mada po nekim manje optimističnim procjenama to ipak neće biti manje od 36 kg.

M. PETROVIĆ

Isporučen prvi produkcijski CV-22 Osprey

U KRUGU tvornice Bell Helicopter, u texsaškom Amarillu, predstavnicima Američkog ratnog zrakoplovstva predan je prvi produkcijski primjerak tiltrotorskog zrakoplova CV-22 Osprey.

Inačicu CV-22 zajednički su razvile tvrtke Bell Helicopter i Boeing Company, a namijenjena je za pot-

rebe američkog zrakoplovног zapovjedništva za specijalne operacije, koje ih kani rabiti za potrebe specijalnih operacija, prijevoza ljudstva i opreme, te za razne misije na moru.

U Američkom ratnom zrakoplovstvu ističu kako je Osprey vrlo vrijedan dobitak, posebice u operacijama

ma u kojima im je bitna velika nosivost korisnog tereta, izdržljivost letjelice, velik dolet, uz mogućnost vertikalnog polijetanja, odnosno slijetanja. Također s ponosom ističu kako je u CV-22 ugrađena najsvrmenija navigacijska, komunikacijska te oprema za elektronsko djelovanje, višemodni radar koji omogućava letenje na ekstremno malim visinama u svim vremenskim uvjetima, danju i noću, te izvlačiva sonda za opskrbu gorivom u zraku.

Američko zrakoplovno zapovjedništvo za specijalne operacije naručilo je 50 letjelica, a isporuka bi trebala početi nakon 2009. nakon uvođenja u inicijalnu uporabu, odnosno testiranja prve skupine letjelica, a koje će se provoditi u zrakoplovnoj bazi Edwards.

I. SKENDEROVIC

Francuska naručila prve FREMM višenamjenske fregate

FRANCUSKO ministarstvo obrane i francusko vojno brodogradilište Direction des Constructions Navales (DCN) potpisali su ugovor o gradnji prve serije od 17 FREMM višenamjenskih fregata koje bi trebale ući u službu francuske ratne mornarice tijekom 2010. godine.

Industrijski izvori su objavili vijest da je Francuski odbor za naoružanje (Delegation Generale pour l'Armement - DGA) u lipnju ove godine službeno poslao narudžbu za osam fregata s opcijom za gradnju još devet fregata istoga tipa.

FREMM višenamjenska fregata ima istisninu 5600 tona, duljinu 137,0 m, širinu od 19,0 m te doplov od 6000 Nm. Bit će ugrađena CODOG ili CODAG propulzijska konfiguracija. Pogon će se sastojati od dizelskih motora i/ili plinskih turbina GE/Fiat Avio LM2500, odnosno Rolls Royce WR-21. Još uvjek nije donesena odluka koji će se proizvoditi plinske turbine izabrati. Takva pogonska konfiguracija omogućit će postizanje brzine veće od 27 čvorova.

va. Na krmi će biti postavljena i helikopterska platforma koja će nositi jedan NH90 helikopter.

Naoružanje će se sastojati od MU 90 torpeda, protubrodskih raket srednjeg dometa MM-40 Exocet Block III, topa Otobreda 76 mm te projektila MBDA Aster SAAM.

Dogovorena cijena za jednu višenamjensku fregatu iznosi oko 280 milijuna eura (341 milijun US dolar). Očekuje se da će vrijednost ukupnog programa dostići cijenu od 5 milijardi eura, što ga svrstava u najveći program francuske ratne mornarice u sljedećih nekoliko godina. Francuski odbor za naoruža-

nje (DGA) nije službeno potvrdio vijest, no izjavili su kako će posao biti zaključen u nekoliko sljedećih mjeseci te bi se ugovor mogao potpisati u rujnu ove godine. Dvije trećine od prvih 2,5 milijarde eura namijenjenih za program gradnje novih fregata bit će osigurano izravno iz državnog proračuna dok će preostalu trećinu predviđenih sredstava financirati francusko ministarstvo obrane.

Francusko ministarstvo obrane osnovalo je 2003. godine javnu inicijativu, prvu takve vrste kako bi osigurali tzv. vanjska finansijska sredstva za gradnju brodova koja na taj način ne bi opteretila državni proračun. Ukoliko bi se program financirao na taj način, godišnji deficit BND bio bi manji od 3% kako i zahvaljujući Europska unija. No, nakon 18 mjeseci pregovora oko takvog načina financiranja gradnje fregata, francuska ministrica obrane Michèle Alliot-Marie odustala je od pregovora početkom ove godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

Nova poboljšanja B-1B

AMERIČKO ratno zrakoplovstvo započelo je s letnim testiranjima poboljšane inačice bombardera B-1B. Cilj tih testiranja je isprobavanje novih sustava koji su nedavno ugrađeni u avion, a namijenjeni su poboljšanju fleksibilnosti pri planiranju misija, odnosno preciznosti pri zračnim udarima po protivničkim ciljevima. Poboljšanja su provedena i radi bolje zračne potpore vlastitim postrojbama na terenu, te radi smanjenja kolateralnih žrtava, kako ljudskih tako i materijalnih, posebice pri djelovanju po ciljevima koji se nalaze u urbanom području.

Program poboljšanja započeo je u prosincu 2003. kada je na popis ubojnih sredstava koje može nositi B-1B dodan i GBU-38 JDAM, 227 kilograma teška bomba. To je rezultat iskustava djelovanja u Afganista-

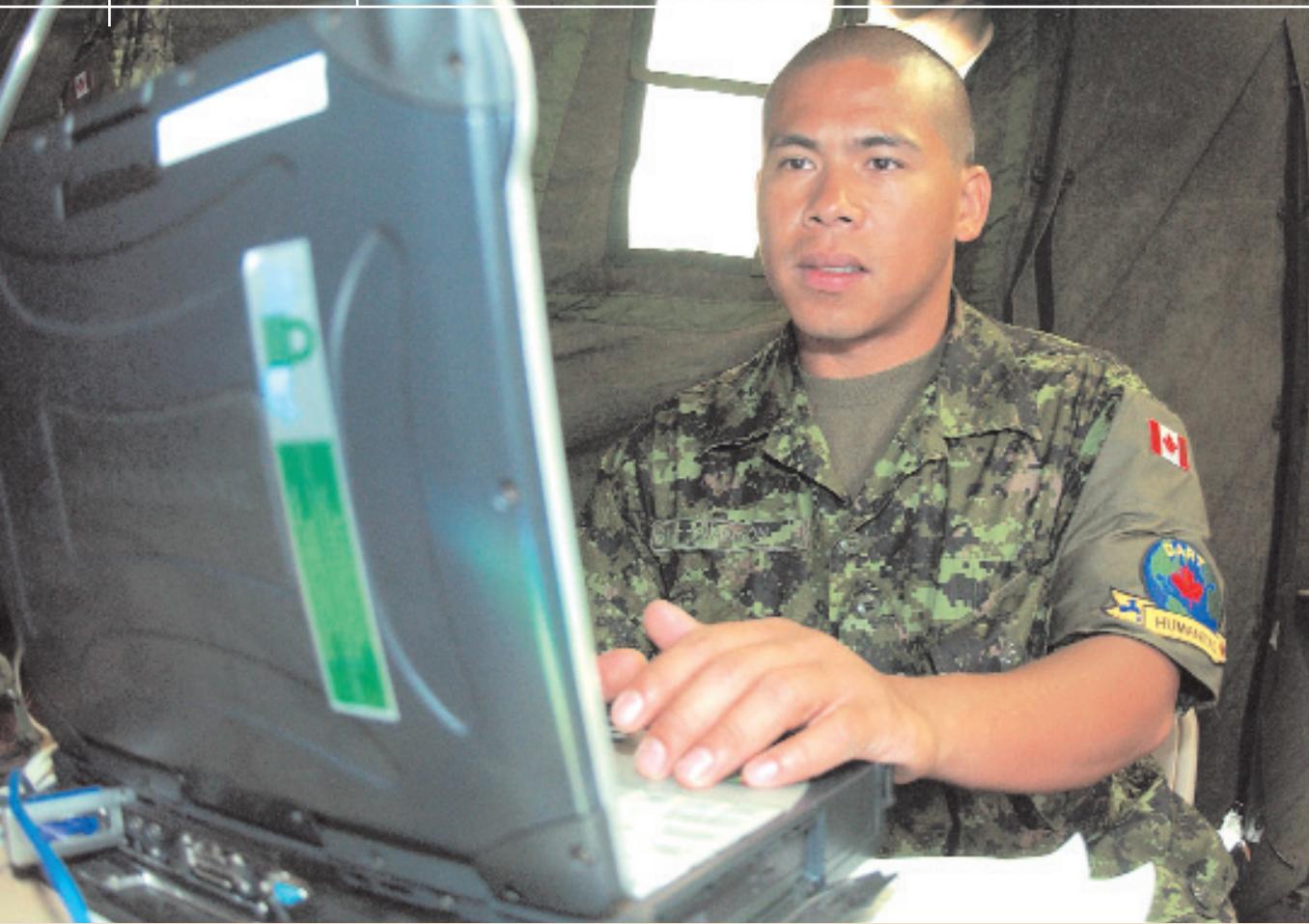
nu i u Iraku, gdje se uporaba mnogo veće inačice JDAM-a, odnosno 900 kilograma teške inačice GBU-31, pokazala neodgovarajućom, posebice na djelovanju pri manje ciljeve. Uz tu novu GPS navođenu bombu na B-1B je postavljen i ciljnički podyvesnik, i to Lockheed Martinov Sniper XR. Uz to, provedene su određene modifikacije prostora za smještaj bombi u unutrašnjosti aviona, odnosno prilagođen je i rotirajući nosač bombi na koji će se u određenoj kombinaciji naoružavanja moći postaviti do 16 bombi GBU-38 JDAM.

Pretpostavljena kla-

sična konfiguracija naoružavanja bombardera B-1B mogla bi biti sljedeća: na prvom rotirajućem nosaču postavljen GBU-31 JDAM, na drugom rotirajućem nosaču 28 bombi Mk. 82, dok bi se na treći rotirajući nosač moglo postaviti 6 bombi GBU-38 JDAM.

I. SKENDEROVIC

Elektronički bojišnički paket

Elektronički bojišnički paket sadrži djelotvorne i korisne alate jednostavne za uporabu koji uvelike smanjuju vrijeme planiranja vojnih operacija oslobađajući vrijeme časnicima u stožeru za druge zadaće kao npr. rješavanje uočenih problema tijekom planiranja i razvijanje zamisli ili koncepta operacije

Vlado PAVLOVIĆ

Oružani sukobi, operacije uspostave i održavanja mira, humanitarne misije i misije pomoći civilnim vlastima zahtijevaju kompleksno planiranje stožera uključenih u njihovu provedbu. Raščlamba zadaće, razvoj inačica djelovanja (uključujući ograničeno raspolaganje resursima), odabir inačica djelovanja i razvoj operativnog plana zahtijevaju od časnika u stožeru dobro poznavanje doktrine, vojne organizacije i opreme. Potrebno je i poznavanje složenih formula za izračune koje se rabe za određivanje logističkih, opskrbnih i transportnih zahtjeva.

Za potrebe kanadske kopnene vojske osmišljen je softver pod nazivom "Elektronički bojišnički paket"

(Electronic Battle Box) kao integrirani softver za planiranje i pomoći alat za donošenje odluka, posebno dizajniran kako bi olakšao poslove časnicima stožera na operativnoj razini tijekom zadaća planiranja širokog spektra vojnih operacija i provedbe obuke. Programski paket je integrirana zbirka stožernih podataka (doktrinarnih, organizacijskih i logističkih) i softverskih alata za planiranje.

Elektronički bojišnički paket sadrži djelotvorne i korisne alate jednostavne za uporabu koji uvelike smanjuju vrijeme planiranja vojnih operacija oslobađajući vrijeme časnicima u stožeru za druge zadaće kao npr. rješavanje uočenih problema tijekom planiranja i razvijanje

zamisli ili koncepta operacije. Raspoloživi programski alati koje sadrži su OrBat preglednik (namijenjen za kreiranje i prikaz namjenskih organizacija ili postrojbi koje će se angažirati u određenoj operaciji), preglednik opreme koji omogućava uvid u pripadajuću opremu snaga određenih i kreiranih za zadaću, preglednik operativne zadaće osigurava lakoću u pripremanju planova koristeći se gantogramskim prikazom, logistički planer omogućava procjenu opskrbnih potreba primjenjujući složene izračune i cestovno, željezničko te zračno planiranje prijevoza. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

BAE Systems

Sustav prikaza podataka na viziru kacige pilota borbenih aviona danas je standard koji usvajaju sva naprednija ratna zrakoplovstva svijeta. Prvo ratno zrakoplovstvo koje je operacionaliziralo ovu tehnologiju bilo je izraelsko još početkom devedesetih godina prošlog stoljeća

Tomislav MESARIĆ

Naglavni zasloni

Naglavni zaslone je logičan slijed u razvoju sustava za prezentaciju podataka pilotu, kako bi se on mogao prilagoditi sve fleksibilnije i svestranije uporabi borbenih aviona u suvremenom zračnom ratovanju.

Razvojem suvremenih radara i sustava za prenošenje podataka (eng. *data link*) piloti borbenih aviona dobili su mogućnost otkrivanja i napadanja potencijalnih ciljeva kao nikada do tada. No, količina podataka koju su sada morali obraditi iziskivala je pretjerano usmjeravanje njihove pažnje na prikaznike u kokpitu aviona, odnosno dalje od taktičke situacije u bližem zračnom okruženju. Uz to pilot je morao i sve te podatke pretvarati iz dvodimenzionalne projekcije na prikazni-

ku u trodimenzionalnu projekciju koja vlada u zračnom prostoru.

Da bi se taj proces ubrzao i olakšao pilotu te da bi se njegova borbena učinkovitost povećala krenulo se s razvojem sustava za prikaz podataka na viziru kacige, kako bi on gledajući van imao sve potrebne informacije za upravljanje avionom i vođenje borbe ispred sebe, odnosno u svom vidnom polju.

Osim potrebe za učinkovitijom prezentacijom podataka, još je jedan bitan čimbenik uvjetovao prikaz podataka na viziru kacige tj. naglavnom zaslонu, a to je pojava najnovije generacije raketa za blisku zračnu borbu. Iako postavljanje ciljnika na kacigu vuče korijene još iz doba vietnamskog sukoba, tek je kod tada sovjetskih lovaca MiG-29 i

Su-27, razvijenih tijekom sedamdesetih godina prošlog stoljeća, u kombinaciji s raketom R-73 (NATO oznaka AA-11 "Archer") to prepoznano kao vrlo učinkovit borbeni sustav. Raketa R-73 omogućavala je gađanje ciljeva u nekoliko puta većem konusu nego dotadašnje rakete zahvaljujući novoj generaciji vrlo osjetljivih IC senzora. Kako bi se što bolje iskoristile nove taktičke mogućnosti koje je donijela rakaeta R-73, odnosno što više ubrzao proces zahvata cilja razvijen je ciljnik Šlem-3UM. Radi se o vrlo jednostavnom ciljniku s relativno malom lećom koja se pozicionira ispred desnog oka pilota. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

V-22 OSPREY

V-22 ima najbliže rješenje onome čemu konstruktori teže desetljećima, a to je ujedinjenje helikoptera i aviona u jednu letjelicu

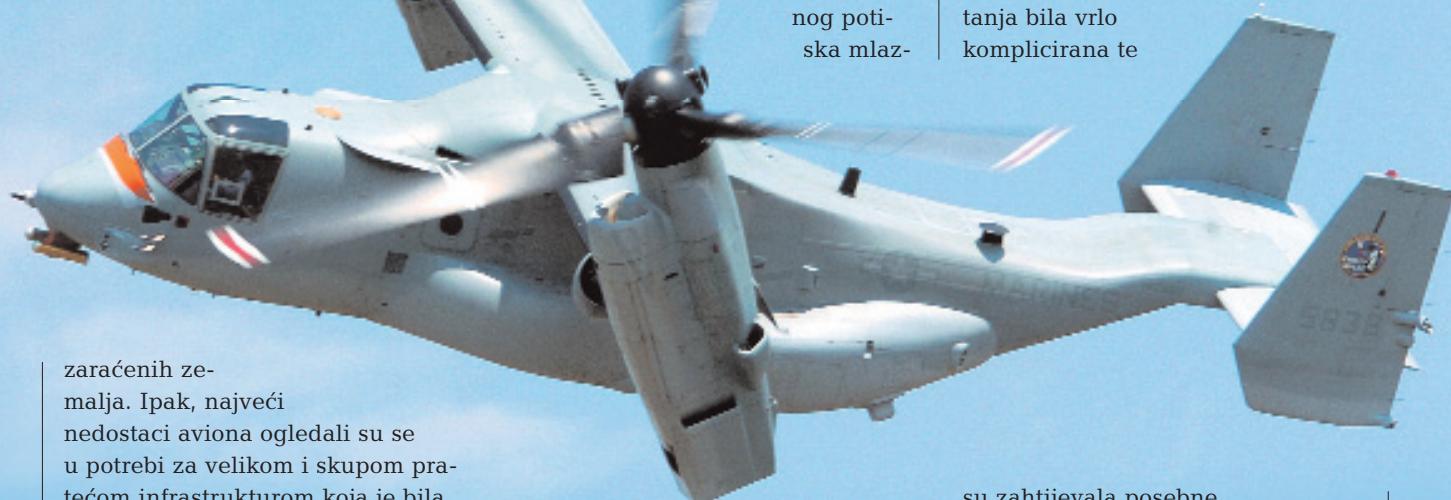
Zoran KESER

Svima je dobro poznato da je avion još od I. svjetskog rata doveo do revolucije u načinu ratovanja otvarajući bojištete u trećoj dimenziji. Svojim letnim mogućnostima avion je omo-

gućio djelovanje na cilj u kratkom vremenu i na velikim udaljenostima, prenoseći rat sa crte bojišnice na gotovo cijelo područje

letjelici koja će u nadolazećem razdoblju zauzimati sve važnije mjesto u zrakoplovstvu. Idealna letjelica stoga bi bila ona koja bi imala brzinu, dolet i ekonomičnost aviona spojene s jedinstvenim manevarskim osobinama helikoptera. Rješenju problema pristupilo se uporabom izravnog zakretnog potiska mlaz-

leta, kao i u iznimno velikoj potrošnji goriva u takvim režimima rada. Zato ti avioni ukoliko se koriste svojim mogućnostima vertikalnog polijetanja i slijetanja, tada imaju vrlo mali dolet ili, pak, mogućnost nošenja male količine korisnog tereta (borbeni radius prilikom maksimalnog iskorištenja helikopterskog polijetanja i slijetanja Harrier je 371 km, a Jak-a 38 370 km). Pribjeglo se i uporabi aviona s velikim elisama u nosu, koji su imali mogućnost okomitog slijetanja i polijetanja s mogućnostima prelaska u avionski režim leta. No, osobito su slijtanja bila vrlo komplikirana te

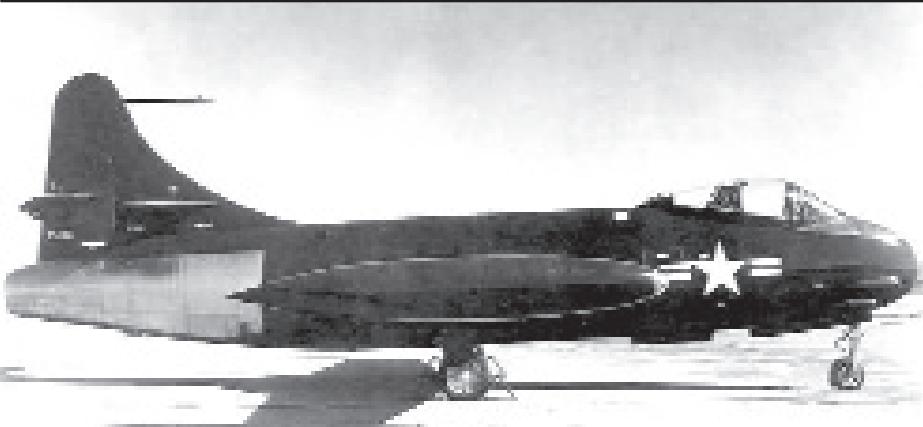

zaraćenih zemalja. Ipak, najveći nedostaci aviona ogledali su se u potrebi za velikom i skupom pratećom infrastrukturom koja je bila lako uočljiva iz zraka i podložna napadu neprijatelja. Isto tako, do prema ratnog materijala i ljudstva na nepripremljene površine bila je samo u jednom smjeru, tj. dostavljanje izbacivanjem iz zrakoplova. U Korejskom ratu avionu se pridružio helikopter koji je eliminirao navedene probleme ali, na žalost, s dva velika nedostatka: mali dolet te mala brzina leta koja je povećavala vrijeme manevra, a samim time je helikopter postao laki plijen lovačkim avionima. Ipak, nezamjenjive mogućnosti vertikalnog manevra osigurale su mjesto helikopteru kao

nog motora ili uporabom vučne sile putem rotora ili elise. Veliki broj letjelica, koji se koristio potiskom mlaznog motora, u većini slučajeva doživio je neuspjeh, a najpoznatije letjelice koje su ušle u operativnu uporabu svakako su avioni BA Harrier i Jakovlev Jak-38. Ipak, nezamjenjiva mogućnost okomitog slijetanja i polijetanja tih aviona povlačila je za sobom i velike nedostatke koji su se ponajprije ogledali u ograničenim manevarskim sposobnostima u "helikopterskoj" fazi

su zahtijevala posebne sletne rampe. Dakako, postojalo je još mnogo pokušaja rješavanja tog problema, ali najoptimalnije rezultate ponudila je izvedba tzv. *tiltrotora*, čije se radno načelo temelji na zakretanju nosećeg rotora iz vertikalnog (helikopterskog) u vodoravni (avionski) položaj. Iako je više zemalja radilo u smjeru izrade takve letjelice, najviše uspjeha u tome imali su Amerikanci, koji su svoju prvu *tiltrotor* letjelicu XV-3 odvojili od zemlje 1955. godine. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Pirate je svoje mjesto u zrakoplovnoj povijesti osigurao, ako ni zbog čega drugog onda zbog činjenice da je postao prvi serijski avion opremljen sustavom za naknadno izgaranje

Domagoj MIČIĆ

Chance Vought Aircraft F6U-1 Pirate

U dosadašnjim prikazima početka razvoja mlaznog zrakoplovstva tijekom četrdesetih godina prošlog stoljeća uočljivo je da se uspješni proizvodači lovačkih aviona s klipnim motorima, koji su bili osnova lovačkog dijela zrakoplovstva njihovih država, nisu uspjeli uspješno prilagoditi prelasku na novu vrstu pogona. Tako je Jakovljev promašio sa svojim projektom Jak-15 (vidi Hrvatski vojnik 46-47), a ništa uspješniji nije bio ni Supermarine sa svojim Attackerom (vidi Hrvatski vojnik 49). Jedina iznimka bio je Messerschmitt sa svojim revolucionarnim Me 262, čiju će naprednu tehnologiju zapadni i sovjetski projektanti uspjeti potpuno shvatiti tek pet godina nakon njegovog prvog leta.

Još jedna tvrtka koja je krenula putem Jakovljeva i Supermarine bila je američka Chance Vought. Chance Vought se proslavio svojim mornaričkim lovcem F4U Corsair koji je bio najbolji lovački avion namijenjen djelovanju s nosača zrakoplova u II. svjetskom ratu. Nemali broj stručnika smatra da je Corsair bio najbolji klipni lovac II. svjetskog rata, bolji i od svog konkurenta P-51 Mustanga tvrtke North American. Corsair je odigrao neprocjenjivu ulogu u borbama na Tihom oceanu od veljače 1943. do kapitulacije Japana. Kako bi se donekle zadovoljile goleme potrebe za tim višenamjenskim

borbenim avionom tijekom rata proizvodnja je organizirana i u pogonima kompanija Brewster i Goodyer. U više inačica proizvedeno je ukupno 11 000 Corsaira (8663 tijekom II. svjetskog rata), a u serijskoj je proizvodnji ostao sve do prosinca 1952. Iako je u osnovi bio namijenjen djelovanju s nosača zrakoplova na pacifičkim prostranstvima, Corsair se radio i na europskim ratištima jer ih je 2012 isporučeno ratnom zrakoplovstvu Velike Britanije.

U takvim uvjetima Chance Vought je sve svoje resurse usmjerio na razvoj novih inačica Corsaira i malo je pozornosti obraćao razvoju nove

vrste pogona i mogućem razvoju aviona pogodnih za njegovu uporabu. Unatoč tome izvrsni odnosi tvrtke i američke ratne mornarice rezultirali su ugovorom o razvoju naprednog lovačkog aviona s turbomlaznim motorom koji je potpisani 29. prosinca 1944. U isto vrijeme slične su ugovore potpisale i tvrtke Bell, McDonnell, Republic i North American, a oni su trebali dovesti do brzog razvoja lovačkih aviona s turbomlaznim pogonom koji će moći konkurirati naprednim njemačkim borbenim avionima. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

F4U Corsair

Acapulco (XVI.st.)

U Acapulcu se ne može reći ne!

„Tako je pjeval već dvadeset i šest godina mrtav Elvis. Acapulco nema niti milijun stanovnika, ali zacijelo ima dvostruko toliko turista i čini se da su gotovo svi istodobno na plaži...“

Jurica MILETIĆ

Acapulco je danas neprijeporno jedno od najpopularnijih meksičkih, ali i svjetskih ljetovališta uopće. Slijedeći primjer nesuđenog britanskog monarha Edwarda VIII., koji se prijestolja odrekao zbog američke raspuštenice, započeli su ga redovito posjećivati priпадnici svjetskog jet-seta: u njemu se svojedobno Elizabeth Taylor udala za Mikea Todd-a, medene mjesece provodili Brigitte Bardot i J. F. Kennedy, a u njegove redovite posjetitelje su se ubrajali ili se još uvijek ubrajaju Frank Sinatra, Harry Belafonte, Placido Domingo, barun Rotschild i mnogi drugi.

Vozeći se u američkom automobilu - krstarici obalnom cestom što se od Ixtape spušta u Acapulco, nemoGUĆE je ne prisjetiti se kralja rocka Elvisa i hita iz jednog od njegovih

malobrojnih filmova: "You Can't Say No In Acapulco", snimljenog potkraj šezdesetih godina prošlog stoljeća. Napokon, naslov filma bio je "Fun in Acapulco", a u turističkoj promidžbi toga grada značio je više od svih jumbo i inih postera, radio-reklama i TV spotova. Bilo je to u doba kada je svjetska mladost bila, i to ne samo putem glazbe, mnogo povezanija i jedinstvenija, nesklona današnjem zatvaranju u uske torove ograđene uskogrudnom lokal-patriotskom folk-kakofonijom.

Plaža od sedam kilometara

Sa zapadne strane prva je na udaru u maurskom slogu izgrađena prvostolnica koja dominira glavnim trgom, nadomak ostataka drevnog grada, zvezdolike tvrđave Fuerte de San Diego. Zdanje koje je nasta-

lo prije tristotinjak godina danas ugošćuje gradski muzej, koji izlošcima vjerodstoјno otkriva životne navike ljudi iz pretkolumbovskog razdoblja.

Oko katedrale živi se punim plućima: hotel do hotela, night-klubovi do noćnih barova, restorani do kafića. Jednostavne, ne uvijek i jeftine zalogajnice nude a n t o j i t o s - meksičku inačicu onog što Španjolci nazivaju t a p a s - predjela i komadića za grickanje, obično uz izvrsna, pitka i lagana piva poput Corone, bila ona c e r v e z a r u b i a (slično lageru), bilo pak o s c u r a (tamna). Pori-jeklo riječi a n t o j i t o nadasve je zanimljivo: do-

slovce znači "ono što se želi s maštom u punom pogonu".

Glavna gradska plaža je Caletilla, i proteže se u dužinu sedam kilometara, a njoj nasuprot pruža se plaža Roqueta na otočiću Isla la Roqueta. I jedna i druga na dobrom su glasu kod lokalnog stanovništva i slove kao mjesta za obiteljska okupljanja, čista i s bistrim i mirnim morem. Osobe pustolovnija duha radije iz zaljeva odlaze na drugu stranu, do Quebrade, znajući da ih тамо čekaju u cijelom svijetu poznati skakači. I nehotice ih uspoređujemo sa skakačima s mosta u Mostaru: bacajući se u more sa četrdesetak metara visokih stijena, kao da izazivaju smrt. Prethodno, na vrhu, zajednički mole pokraj malog oltara.

Acapulco nema niti milijun stanovnika, ali zacijelo ima dvostruko

Raj za gusare

Prije otprilike 4000 godina Acapulco su osnovali Indijanci plemena Nahua - preteče Azteca, a početkom XVI. stoljeća postao je gusarski raj. Među tim gusarima našao se i Sir Francis Drake.

Cortes (desno) je izgradio brodogradilište i Acapulco je postao važno pomorsko-trgovačko središte, osobito za brodove koji su stizali iz Kine. Gusari poput Drakea krili su svoje brodove u mirnom zaljevu Puerto Marquesa, a napadali i pljačkali Acapulco kad god im se za to ukazala prilika. Godinama je posebni trgovački brod iz Acapulca ispljavao put Manille na Filipinima i dalekog Istoka (Englezi su ga primjereni zvali Manilla Galeon, na slici lijevo), a njegov povratak značio je početak sajma na kojem se trgovalo svilom, porculanom, slonovačom i drugim dragocjenostima s Istoka. Broda, a osobito njegova tovara, pokušao se dokopati i Francis Drake, ali taj mu pothvat nije pošao za rukom. Ipak, godine 1587. u tome je uspio Thomas Cavendish. Vrijednost plijena kojeg je prevozio brod Santa Anna bila je veća od 1.200.000 zlatnih pezosa.

toliko turista i čini se da su gotovo svи istodobno na plaži. Možda je stoga zgodno unajmiti kakav auto i odvesti se do pola sata udaljenog mjesačca Pie de la Cuesta: njegova je plaža romantično okružena pal-mama, prostrana, nenapučena i mirna, ali kupanje nije baš romantično: morska je struha tako jaka da nenevniknutog plivača lako može dovesti u pogibelj.

Tarzan, Rambo i Afrička kraljica

U blizini je slatkovodno jezero Laguna de Coyuca. Nekad se na njemu i oko njega snimao Tarzan, ali poslužilo je i kao okoliš u mnogim prizorima filmova Afrička kraljica i Rambo II. Na svoj račun ovdje dolaze ribiči, ali i promatrači ptica; romantične ljubavnike što uživaju u zalasku sunca da ne spominjemo. Iste te plaže noću postaju tržnica na kojoj se kupuje i prodaje putenost koju mnogi nazivaju ljubavlju, ali suvremene su bolesti uvelike prorijedile i korisnike i pružateljice seksualnih usluga. Kriminalitet je u Meksiku u porastu, a u Acapulcu vrvi kao u košnici. Sigurnije je stoga nakit i novac te dokumente ostaviti u hotelskom sefu, a ono što se nosi, dobro sakriti ispod odjeće. Zvuči čudno, ali u Meksiku je policiju jednostavno bolje izbjegavati: rijetko je od pomoći, a poteškoće čini još težima. Jedina su iznimka

pripadnici gradske i turističke policije, ali njihove je odore kadšto teško razlikovati.

Ne može se reći "ne" u Acapulcu, pjevao je već dvadeset i šest godina mrtav Elvis, ali "ne" se ne može reći ni mogućnosti posjeta brdu Monte Alban iznad doline Oaxeca, jednom od najzanimljivijih arheoloških nalazišta na svijetu. Mnogi tvrde kako su u tom religioznom središtu nekad bili Olmechi - istinski praoci svih meksičkih kultura.

Vjerojatno bi samo oni u potpunosti mogli objasniti natpise i simbole na zgradbi opservatorija, ali i značenje ostalih građevina koje je u "Sjećanju na budućnost" i drugim djelima tako često spominjao Erich von Däniken.

Na prvotno naseljavanje ovog područja vjerojatno je uvelike utjecala izvanredno povoljna klima koja je Zapoteche navela da svoje sjedište uspostave baš na Monte Albanu, a Maje su tek slijedile njihov primjer. ■

Francisa Drakea Španjolci su se toliko bojali da su ga nazvali El Draque - odnosno zmajem. Iskazao se kao vrstan moreplovac i ratnik, nekoliko puta se sukobljavao sa španjolskom flotom, a napadao je i grad Cadiz. Bio je prvi Englez koji je oplovio Zemaljsku kuglu, a mnogi ga u dugo povijesti engleskog moreplovstva smatraju važnijim i od samog Nelsona. Iako je uredno pljačkao španjolske galije i osvojena naselja, smatrali su ga gentlemanom koji nikad nije dopuštao nasilje nad običnim ljudima. Veći dio svoje vojno-pomorske karijere proveo je u karipskim vodama, a osim uz meksičku obalu, zateći ga se moglo i oko Cartagene u današnjoj Kolumbiji. Umro je obolivši od groznice.

Vladimir Krpan i Ivan Rizmaul: "Petrinjski žrtvoslov Domovinskog rata", Petrinja, 2001.

Knjiga je nastala na inicijativu petrinjskih stradalničkih udruga, Udruge roditelja poginulih branitelja Domovinskog rata i Udruge udovica hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata Republike Hrvatske, a izdala ju je Matica hrvatska u Petrinji. Prema riječima autora, knjiga je napisana da se ne zaborave poginuli hrvatski branitelji petrinjskoga kraja, ali i da se moralno, sudski i kazneno obilježe oni koji su ubijali ili su na bilo koji način krivi za smrt tih ljudi. "Ova knjiga napisana je i zbog istine", stoji u uvodu uz objašnjenje da predočuje gradu kao prilog povjesnoj sintezi koju o Domovinskom ratu tek treba napisati. Knjigom su obuhvaćeni poginuli i nestali petrinjski branitelji koji su mjestom stanovanja i života pripadali nekadašnjoj Općini Petrinja, a točnost podataka o svakom od njih provjeravana je komparativnom metodom iz više izvora. Uz uvod i pogovor (na hrvatskom i engleskom) te literaturu i izvore, knjiga sadrži nekoliko cjelina u kojima su podaci o poginulim i nestalim petrinjskim braniteljima te civilnim stradalnicima u Domovinskom ratu popraćeni fotografijama, kao i svojevrsnu posvetu inicijatora - *Našim hrabrim vitezovima*.

Nikolina PETAN

FILMOTeka

Ključ tajni - Skeleton key (kino)

- američki horor/triler film (104 min.)
- distributer: Blitz film & video
- redatelj: Iain Softley
- gl. glumci: Kate Hudson (Caroline Ellis), Gena Rowlands (Violet Devereaux), John Hurt (Ben Devereaux)

Caroline je medicinska sestra koja dolazi živjeti sa starijim parom u njihovom domu u predgrađu New Orleansa, pomaže gospodi Devereaux brinuti se za bolesnog supruga. Zaintrigirana njihovim tajnovitim ponašanjem, Caroline počinje istraživati ogromnu kuću koja, pokazat će se, krije neke stravične tajne. Naoružana univerzalnim ključem koji otključava sva vrata u kući, ona počne istraživati drevnu južnjačku hudu-magiju. Ni pomisliti ne može kamo će je to odvesti...

Dok nam je svima još u svježem sjećanju rušilački pohod Catherine po američkoj državi Louisiani, u kinima je jedan od gledanijih filmova s radnjom koja se događa upravo u tim opasnim, da ne kažem ukletim močvarama. Crno čarobnjaštvo crnačkog stanovništva američkog juga mnogo je puta poslužilo kao predložak za beletristička, ali i filmska istraživanja vudu-magije. Zabijanje iglica u malenu lutku, bacanje prokletstva ili neki neobuzdani trans ovaj put je prikazano na nešto drukčiji način. Hudu čarobnjaštvo bavi se prebacivanjem (zamjenom) jedne duše u drugo tijelo. Redatelj je nepoznat, ali scenarist se već proslavio vrlo dobrom amerikanizacijom japanskog megahita "Krug". Tjeskobna, iako predvidljiva atmosfera pruža sat i pol napetosti u istraživanju goleme kuće. U najavama se "Ključ tajni" obično predstavlja kao novi film holivudske zvjezdice Kate Hudson. Nisam slučajno napisao "zvjezdice" jer Kateina osrednja gluma je ono što najviše prijeći ovaj film da ga se proglaši solidnim. Oslanjajući se na njezinu glumu, teško da bi se i najnaivniji školarac prestrašio ili suživio s opasnim propadanjem glavne protagonistice u ralje hudu čarobnjaštva. Ukratko, "Ključ tajni" zadovoljiti će površnije gledatelje koji vole zaviriti onkraj uobičajenih ovozemaljskih zakona, a zahtjevniji ljubitelji strave strpljivo će pričekati novi uradak napravljen po romanu Stephena Kinga.

Leon RIZMAUL

3. listopada 1990. Ujedinjenje Njemačke

U ponoć 3. listopada 1990. Demokratska Republika Njemačka i Savezna Republika Njemačka prestale su postojati te su se nakon 45-ogodišnje odvojenosti ponovno ujedinile u cijelovitu Republiku Njemačku. Kada su se 1989. počele rušiti "željezne granice" prvo u Mađarskoj a zatim i u ostalim zemljama Istočnog bloka i kada je postalo očito da Sovjetski Savez na krilima Perestrojke bezglavo bježi iz komunističkog društva, stanovnici Istočne Njemačke shvatili su da nakon 41 godine terora i strahovlade komunističkog režima ponovno mogu slobodno pomicati na prelazak zapadne granice i posjet rodbini u "drugog" Njemačkoj. S vlasti je svrgnut Erich Honecker, a kada je u studenom 1989. srušen Berlinski zid znalo se da je dan ponovnog ujedinjenja vrlo blizu. U ožujku 1990. izabrano je državno prijelazno tijelo koje je trebalo približiti DR Njemačku stapanju u cijelovitu državnu zajednicu sa SR Njemačkom. Nakon što su im u srpnju ujedinjeni finansijski sustavi, 3. listopada 1990., na oduševljenje svih, a posebice istočnih Nijemaca, objavljeno je ukidanje DR Njemačke. Kršćanska demokratska koalicija koju je predvodio zapadnonjemački kancelar Helmut Kohl i ministar vanjskih poslova Hans Dietrich Genscher osvojila je golemu većinu na parlamentarnim izborima, a Kohl je postao prvi kancelar cijelovite Njemačke od Hitlerovog doba. Kao i prije rascjepa, Berlin je postao glavni grad, dok je propast DR Njemačke označena simboličnim završetkom Hladnog rata.

3. listopada 1995. O. J. Simpson oslobođen optužbe za ubojstvo supruge

Jedna od najvećih zvijezda američkog profesionalnog nogometa i vrlo uspješan glumac-komičar O.J. Simpson osumnjičen je u lipnju 1994. za ubojstvo svoje bivše supruge Nicole Brown Simpson i njezinog prijatelja Ronald Goldmana. Suđenje je izazvalo velik publicitet u SAD-u, a događaji iz sudnice punili su naslovnice časopisa i bile udarne vijesti televizijskih postaja. Crnačko stanovništvo SAD-a osuđivalo je pravni sustav, tvrdeći kako su Simpsonovi izgledi da bude osuđen zato što je crnac koji je ubio dvoje bijelaca mnogo veći nego da je situacija bila obrnuta. Iako su dokazi izneseni na sudenju bili više nego dovoljni da se Simpson osudi za ubojstva, 3. listopada 1995. porota koju je činilo devet crnaca i dva bijelca te jedan Hispanjolac oslobođila ga je svih optužbi.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Jutarnja molitva

Gospodine, Ti si rekao da ako imate i samo malo vjere, moći ćete brda premještati. Da, Ti želiš da se potpuno prepustim Tebi i sigurno da ću moći svladati sve zapreke moga života. Brda koja ja moram svladati su moja sebičnost te moja privezanost na osobe i stvari. To su zapreke i brda koje sam nisam kadar svladavati bez tvoje pomoći. Gospodine, pomozi mi!

Ez 18,25-28; Ps 25,4-9; Fil 2,1-11; Mt 21,28-32

Postrojba Carignan-sallieres

Uodabiru svojih odora u XVII. stoljeću francuski su časnici uživali veliku slobodu. Na konačni izbor uvelike su utjecali trenutačni modni trendovi. Upravo zahvaljujući takvim utjecajima rukavi kaputa su bili kraći, pa su se ispod njih širili bogati rukavi košulja, a sprijeda se isticao čipkasti ukras nalik budućoj kravati. Široka svijetloplava vrpca koja se s desnog rame na spušta na prsa nema samo ukrasnu ulogu: učvršćuje i remen s kojega visi mač u koricama. Njezine su boje u skladu s bojama zastave, a zastava u rukama označuje da je riječ o najnižem časniku: zastavniku kojem je pripala čast da nosi stijeg postrojbe. Godine 1665. časnici su u pravilu nosili boje

princa od Carignana - crveno optočeno plavim, a regimentalne su odore bile smeđe boje sa sivim dodacima.

Postrojba zvana **Regimenta Carignan-Sallieres** bila je prva francuska postrojba koja je nosila odore u punom smislu te riječi i odigrala je iznimno važnu ulogu u francuskoj kolonizaciji. Zanimljivo je da se većina današnjih **Kanadana** francuskog podrijetla može pohvaliti kako im je barem jedan predak služio u toj regimenti. U pohodima protiv **Irokeza** nisu sudjelovali samo vojnici - pripadnici regularnih postrojbi, već i mnogo brojni članovi pojedinih militia - stanovnika kolonije, kojih imena nisu ostala zabilježena.

Regimenta je osnovana 1630. godine, a svoj naziv Carignan-Sallieres dobila je četrnaest godina kasnije, da bi 1665. bila preimenovana i dobila naziv **Regiment de Soissons**. Svoj je naziv mijenjala još dvaput, te je napokon 1766. postala poznata kao **Lorenska regimenta** (*Regiment de Lorraine*).

Njezin osnutak i prvotni naziv pripisuju se **pukovniku Thomasu-Francoisu od Savoje**, princu od Carignana, koji ju je utemeljio u **Piemontu** u sjevernoj **Italiji**. Tijekom sljedećeg desetljeća novačenje se obavljalo isključivo na području **Francuske**, a prvotni pijemontski duh vojnika se izgubio. Kada su Francuska i **Španjolska** 1659. potpisale tzv. **Pirinejski sporazum**, za razliku od mnogih drugih ova postrojba nije bila dokinuta već se stopila s drugima, a zapovjedništvo je dodijeljeno pukovniku Sallieresu, čije je prezime ušlo u naziv.

Jurica MILETIĆ

www.vnh.org

Virtual Naval Hospital (VNH) internetska je stranica posvećena medicinskim aspektima i posljedicama biološkog i kemijskog ratovanja, s nizom linkova prema velikom broju ozljeda uzrokovanih kemijskim i biološkim oružjem. S obzirom na aktualnost teme, a u posljednjih de-

setljeće ili dva uporaba tog oružja bila je vrlo česta, www.vnh.org doista je mjesto na kojem će mnogi zainteresirani pronaći brojne odgovore na svoja pitanja.

Site je grafički (pre)jednostavan i sastoje se isključivo od niza linkova ispod kojih su podstranice s objašnjenjima ozljeda i načinima zbrinjavanja ozlijedenih i oboljelih. Ta jednostavnost ovaj put je veliki plus, jer specifičnosti medicine, mikrobiologije i kemije na Internetu su jako dobro iskoristive. Naime, dok su stručnjaci u tiskanim medijima ograničeni prostorom za svoje znanstvene uratke, Net nudi mogućnosti linkanja i širenja teme čak i kroz virtualne forme i okrugle stolove. Svega toga ima na VNH-u.

Osobita je vrijednost sitea velik broj PDF-ova stručnih knjiga i znanstvenih članaka objavljenih u najpoznatijim svjetskim magazinima. Svi koje ta tematika zanima sada imaju prigodu ići u korak s tehnološki i znanstveno naprednim medicinskim institucijama na Zapadu.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Jedan od ovih gradova nalazio se u bivšoj DDR:

- A Frankfurt na Majni
- B Hamburg
- C Leipzig

2. Berlinski zid pao je:

- A 1989. godine
- B 1990. godine
- C 1991. godine

3. Datum ujedinjenja Njemačke je:

- A 1. listopada 1989.
- B 3. listopada 1990.
- C 5. listopada 1991.

4. Prvi kancelar ujedinjene Njemačke bio je:

- A Erich Honecker
- B Helmut Kohl
- C Hans-Dietrich Genscher

5. Popularni film koji obrađuje temu ujedinjenja Njemačke zove se:

- A Sjajne zeznute godine
- B Good bye, Lenin!
- C Kolja

Rešenje: 1c2a3b4b5b

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojnik.hr